

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

4/2023

**Asuntokauppa
ei käy, vaikka
tavaraa on tarjolla**

s. 5

**Asunto-
tuotannon
rahat ja arvot
s. 4**

**Asumisalan
seminaari
Imatralla
s. 6-10**

**Asunnottomien
yö haastaa
Kansalaistorilla
s. 14**

Asukasliitto ry
PL 9, 00981 Helsinki
p. 045 132 8404 (toimisto)
asukasliitto@asukasliitto.fi
www.asukasliitto.fi

Asukasliitto on vuonna 1974 perustettu valtakunnallinen, kaikkia asumismuotoja edustava järjestö. Liitto neuvoo vuokra-asukkaita, osakeyhtiön osakkaita, asumisoikeusasukkaita, asukkaiden yhdistyksiä sekä asukas- ja talotoimikuntia. Liitto tuo esille asukkaiden näkökulman ja reagoi asuntopoliittikan muutoksiin mm. antamalla lausuntoja. Liitto tarjoaa koulutusta, järjestää seminaareja ja asukastapahtumia.

Jäsenmaksu vuonna 2024 on 28 euroa/henkilöjäsen.
Yhdistyksen jäsenmaksu jäsenmäärästä riippuen 40-45 euroa.

Asukasliiton puhelinneuvonta kaikille
p. 0600 972 72 (puhelun hinta 1,69 €/min+pvm)

Jäsenten oma neuvontapuhelin
p. 050 339 1150

Puhelinneuvonta arkisin klo 10-14.

Puheenjohtaja
(tiedotus ja lehdistö)
Hans Duncker, puh. 050 308 2321

Varapuheenjohtaja
Riitta Salasto

Toiminnanjohtaja
Carita Kärkinen

Asukasliiton hallitus 2023-2024
Pasi Anttonen, Katja Karjalainen, Carita Kärkinen, Toivo Kärkinen, Tuula Laukkanen, Isko Laurell, Unto Nikula, Tapani Raatikainen

ASUMINEN & YHTEISKUNTA

Asuminen & yhteiskunta 4/2023

Päätoimittaja: Risto Kolanen
p. 0400 204 844
ristokolanen@gmail.com

Toimituksen aineisto:
asukasliitto@asukasliitto.fi

Toimitus: Hans Duncker,
Tuula Laukkanen, Unto Nikula,
Riitta Salasto

Kuvaaja: Katja Karjalainen
Taitto: Carita Kärkinen

Kierrätysidean suunnittelu:
Katja Karjalainen

Kannen kuva: Oitin kartano, Katja Karjalainen

Numerossa avustivat:
Jorma Kivimäki, Toivo Kärkinen, Teemu Leinonen, Linus Lindholm, Ismo Mäkeläinen, Vlada Petrovskaja, Hannu Rytty

Painopaikka: Salon Lehtitehdas 2023
Painosmäärä: 4 000 kpl

Ilmoitushinnat:
Takasivun pikkuilmoitus (lev. 120 mm x kork. 80 mm) 250 € (alv 0%)
Puoli sivua (lev. 255 mm x kork. 185 mm) 500 € (alv 0%)

**Asukasliitto toivottaa lukijoilleen
rauhallista joulua ja onnellista vuotta 2024!**

O tempora, o mores

”**Oi aikoja, oi tapoja**” sopii kuin valettu nyt käynnissä olevaan hallitusohjelman toteuttamiseen, mitä tulee Asukasliiton rintamalohkoon, asumiseen. **Ciceron** yli kahden vuosituhanneen takainen lempilausehdus jäi maailmanhistoriaan hänen puolustaessaan Rooman tasavallan valtiojärjestyksen jatkumista.

Asukasliitto on koko toimintansa ajan pitänyt ohjenuoranaan varjella kohtuullista asumisen kustannustasoa. Tätä kirjoittaessani olemme asumisen kustannusten kehityksen vedentakajalla. Hallitus yrittää ajaa läpi kattavan paketin uudistuksia, joiden yhteiset nimittäjät ovat, että ne koskevat kaikkia asuntojen hallintamuotoja. Ei liioin ole mitään selkeää, kiistatonta näyttöä siitä, miten muutokset tulevat lopullisesti vaikuttamaan asumisen kustannustasoon Suomessa.

Otetaan yksinkertainen esimerkki. Maassamme on noin 16 500 omistusasuntoa, joiden asukkaat saavat asumistukea. Tuen nykyisen saannin pohjana oleva laskenta on kiistaton. Nyt tuen saanti pitäisi lopettaa kokonaan ja heti. Ilman kristallipalloa uskallan sanoa, että x-tuhannet näistä asukkaista joutuvat laitamaan asuntonsa myyntiin ja muuttamaan asuntosijoittajien vuokralaisiksi. Heidän asumisensa kustannukset arviolta kolminkertaistuvat, asumistuen

tarve nousee ”tappiin” ja he ehkä tarvitsevat myös toimeentulotukea. Eihän heitä voi nälkäänkään tappaa, vaikka heillä on vaikeasti realisoitavaa omaisuutta? Ja entä jos tämä esimerkkiasuja saa omistusasuntonsa myytyä? Yhteiskunta voi silloin huokaita helpotuksesta, mutta entinen omistusasunnossa asuja maksaa edelleen kolminkertaisesti asumisestaan. Hänen panoksensa toki hyödyttää liike-elämää, mutta jääkö tuotto Suomeen?

Ergo sum, kysynkin miten asumistuen poistaminen omistusasujilta tuo mitään parannusta nykyiseen tilanteeseen. Pelastettava kansantalous voi kokonaisuutena oletettavasti piirun verran huonommin kuin ennen uudistusta ja säästötalkoisiin osallistuvat, tämän tukiryhmän saajat, voivat todella paljon huonommin.

Olenko kokenut tämän ennenkin? Toki tämä sama ”seurauksista välittämättä tulta päin” oli teemana myös **Juha Sipilän** hallituksella 2015–2019. Tuossa monivaiheisessa hallituksessa oli muuten neljä nykyisen hallituksen ministeriä. Noista vauhdikkaista vuosista mieleen ovat jääneet iki-ihana taksiuudistus ja se, että **Kimmo Tiilikainen** puhalsi pelin poikki yritykseltä määrätä tulorajat valtion tukemissa vuokra-asunnoissa asuville.

Taksia käytän edelleen valikoiden ja nyt pitää taas antaa lau-

Puheenjohtajan palsta

sunto vuokra-asukkaiden tulojen tarkkailemisesta. Toki annetaan lausunto, mutta pitkin hampain. Kyseessä on nimittäin aivan marginaalisesta ilmiöstä ja mistään ei löydy, ei meiltä eikä muualta, perustetta tällaiselle byrokraattiselle tarkkailulle. Ympäri maailmaa tiedetään, että asumaan hakeudutaan vertaisten, tai vähän varakkaampien joukkoon. Ei ne mersumiehet hakeudu asumaan kunnalliseen vuokratasarmiin. Mutta toki, onnea ja menestystä uudelle aitosuomaliselle tarkkailuoffensiiville: ”Pääasia, että naapurilla ei mene hyvin.”

Onneksi tulevat joulunpyhät!
Nauttikaa niistä läheistenne kanssa.

Hans Duncker
puheenjohtaja

O tempora, o mores

”**O tider, o seder**” passar speciellt bra som epitet för vårt nu aktuella regeringsprogram i förhållande till Boendeförbundets målsättningar. **Cicero** använde detta då han försvarade den romerska republikens statsskick.

Boendeförbundets verksamhet

Har haft som huvudmål, att värna om en skälig boendekostnad. Nu står vi vid en vändpunkt. Vår regering försöker få igenom en allt omfattande förändring utan, att ha ett entydigt begrepp om vart besluten leder och betyder för invånarnas boendekostnader.

Ett enkelt exempel

Vi har 16 500 aktiebostäder vars invånare får bostadsbidrag. Beräkningsgrunden för bidraget är entydig. I dessa bostäder bor x-tusen äldre kvinnor, ofta änkor. De är hustrur oh mödrar som byggt upp vårt välfärdssamhälle på bekostnad av den egna pensionen.

Nu skall deras bostadsbidrag slopas med en gång. Deras situation kan lösas på bara ett sätt. Bostaden säljs, förutsatt att man hittar en köpare och sedan bor de resten av sitt liv på hyra hos en bostadsplacering.

Ergo sum, jag frågar, på vilket sätt har regeringen sänkt boendekostnaderna och förbättrat samsättningen i landet med denna åtgärd?

Har jag upplevt detta tidigare?

Ja visst! Denna attityd, att gå till anfall oberoende av förlusterna var också **Juha Sipiläs** regerings, 2015 – 2019, slogan. Jag minns speciellt två saker från denna period, den fortfarande populära taxi-lagen och miljöminister **Kimmo Tiilikainens** konstaterande, att man slopat kontrollen av hyresgästernas inkomster i de statligt stödda hyresbostäderna. Orsaken var helt enkelt, att det inte fanns något objektivt sätt, att konstatera hyresgästernas aktuella inkomster, pensionärer-

Ordförandes spalt

na undantagna. Nu är inkomstrgränserna åter på agendan och utlåtanden behövs igen. Taxi använder jag fortfarande, men håller mig till bolaget som fanns redan före den, och så populära nydaningen.

En sak är säker. Boendebansschens organisationer måste igen prestera utlåtanden om lagförslag vilkas substans inte baserar sig på realiteter. Det är internationellt konstaterat, att människorna tenderar, att bosätta sig i områden där befolkningen har något högre inkomster än inflyttaren. Varför skulle då Mercedes-bilisterna flocka sig på kommunala hyreskaserners parkeringsplatser? Detta lagförslag bär onekligen stämpeln av ”kunglig avundsjuka: ”Huvudsaken är, att grannen inte har det bra”.

Julen är snart här! Njut av den tillsammans med nära och kära.

Hans Duncker
ordförande

Asuntotuotannon rahat ja arvot esillä Juttutuvassa

Poliittisen historian klubin Helsingissä 24.10.2023 järjestämässä illassa keskusteltiin asunnoista ja niiden tuotannosta. Keskustelua alustivat Vantaan teknisen apulaiskaupunginjohtajan virasta eläköitynyt DI **Hannu Penttilä**, neuvonantaja **Hanna Putkuri** Suomen pankista ja tutkijatohtori **Johanna Lilius** Aalto-yliopistosta. Keskustelua johti Penttilä.

Hannu Penttilä katsoi, että pääministeri **Petteri Orpon** hallitusohjelma tuottaa ongelmia asuntopolitiikan teolle. Ohjelmassa tavoitteena on edistää asuntomarkkinoiden toimivuutta ja mahdollistaa jokaiselle omistusasunto, mutta ohjelmaan kirjatut toimet kertovat muusta. Toimien arvioidaan lisäävän köyhyyttä, pienipalkkaisia lyhyitä työsuhteita, työttömyyttä ja lopulta asunnottomuuden kasvua.

Kaupungeissa viime vuosien asuntotuotannosta on merkittävä osa myymättä. Halua enempiin riskinottoihin ei ole yrityksillä eikä asunnonetsijöillä. Uudistuanto ja asuntokauppa sakkavat ja rakennusliikkeitä menee konkurssiin. Asumistuen leikkaukset vain heikentävät matalapalkka-aloilla työskentelevien ja työttömien tilannetta. Seuraukset kotitalouksille ja kansantaloudelle nähdään lähivuosina.

– Asuntopolitiikka on erityisen tärkeä alueelle muuttaville tai uutta asuntoa tarvitseville. Kaupungistuminen jatkuu. Myymättömät yksiöt eivät tulijoita lohdata, kun tarvitaan myös kohtuuhintaisia ARA-tuettuja

perheasuntoja. Tätä viestittävät myös Kaupan liitto ja muut palvelualan toimijat. Asuntojen läheisyys ja hyvät joukkoliikennetytydet ovat tärkeitä työpaikkojen kannalta, Penttilä pohti.

Asuntopolitiikka on voimakkain toimija asuinalueiden segregaaation estämisessä, mutta politiikan pitäisi myös luoda jatkuvuutta ja visioita tulevista. Penttilä piti turhana, byrokratiaa ja segregatiota tuottavana aikeita asettaa ARA-asuntojen hakijoille tulorajat ja nostaa vuokraa, jos valvonta osoittaa asukkaana tulojen nousseen.

– Tarvitaan kontrasyklisiä asuntopolitiikkaa eli valtion tukeman ARA-tuotannon lisäämistä vapaarahoitteen tuotannon hiljentyessä. Hallitus aikoo tehdä päinvastoin ja lopettaa uusien asumisoikeusasuntojen korkotuen, jolloin niiden rakentaminen loppuu ja yhteisöt joutuvat vaikeuksiin.

Lopuksi **Penttilä** heitti mietittäväksi maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimusten ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) kohtalot. Orpon hallitusohjelma uhkaa kansainvälisesikin hyväksi todettua

DI Hannu Penttilä. Kuva: Kotiarkisto.

Neuvonantaja Hanna Putkuri. Kuva: Suomen Pankki.

Tutkijatohtori Johanna Lilius. Kuva: Kotiarkisto.

järjestelmää. Penttilän mielestä hallitusohjelman linjaukset ovat enemmän ideologisia kuin asuntopoliittisia, sillä vapaat markkinat eivät yksin kykene hoitamaan koko asuntokysymystä. Osa väestöstä tarvitsee julkisen vallan tukea asumisensa järjestämiseen, ja kansallisella tuella on oltava sosiaalinen ulottuvuus.

Hanna Putkuri totesi, että nykyisin asuntorahoitus on keskeinen osa Suomen luottolaitosten liiketoimintaa ja koko rahoitusjärjestelmää. Liki kaksi kotitaloutta kolmesta omistaa asuntonsa, ja heistä lähes puolella on asuntolainaa. Asuntolainojen ohella suuria rakennus- ja peruskorjausluottoja on runsaasti asunto-osa-kehyksillä ja muilla alan yhteisöillä; joukossa ovat myös valtion takaamat korkotukilainat.

–Rahoitus on kallistunut, mutta sen saatavuus on yleisesti ottaen hyvä, **Putkuri** sanoi. Kiin-

teistömarkkinoiden riskit ovat kasvaneet, mutta finanssisektorin riskinsietokyky on arvioitu vahvaksi. Pankkisektori on kannattava ja vakavarainen.

Johanna Lilius on tutkinut ihmisten asumista koskevia mielipiteitä ja käytäntöjä. Hyvän lapsuuden kaupungissa itse eläneenä Lilius kiinnostui siitä, mikä saa ihmiset perustamaan perheen ja asettumaan kaupungin keskustaan, jota yleensä ei pidetä lapsille hyvänä. Haastattelujen annista Lilius päätteli, että perheissä valinta tehdään palveluiden läheisyyden ja liikenneyhteyksien vuoksi. Se näytti edellyttävän hyviä tuloja ja kulttuurista pääomaa. Kyse voi olla muoti-ilmiöstä, mutta monien keskustassa asuvien ammatit ovat sellaisia, että työtä tukemaan tarvitaan hyvät palvelut.

–Vuokra-asumisen suosio on noussut kasvukaupungeissa ja

etenkin nuorten aikuisten keskuudessa. Taustalla voi olla arvojen ja myös työelämän muutokset, jotka johtavat asettamaan asunnon käyttöarvon tärkeämmäksi kuin sen vaihtoarvon, **Lilius** arveli.

Tuula Laukkanen
YTL, Vantaa

Kuva: Katja Karjalainen.

Pikipruukin asuntokantaa vähennetään Vaasassa

Vaaan kaupungin on tarkoitus myydä vuokra-asuntoyhtiönsä **Kiinteistö Oy Pikipruukin** asuinrakennuksia. Ensin myytäisiin ARA-rahoitteisia asuntoja, ARA-rahoitteiset asunnot vähensivät ja myös muu Pikipruukin asuntokanta. Tällä hetkellä on myynnissä noin 700 kerrostaloasuntoa useammassa kohteessa, myös vapaarahoitteisia taloja.

–Vuonna 2021 Pikipruukki oli kaupunginvaltuustossa olleiden suunnitelmien mukaan tarkoitus jakaa kolmeen yhtiöön: 1) ARA-yhtiöön, joka jäisi Pikipruukille, 2) ARA-rahoitteiset, jotka myydään ja 3) Kovan rahan asuntona myytävät -yhtiö, kertoo kaupunginhallituksen konsernijaoston puheenjohtaja **Jorma Kivimäki**. Kovan rahan asuntoja Pikipruukilla ei ole ja on mahdollisesti tarkoitus maksaa osasta kohteista ARA-laina pois, jolloin saataisi ns. kovan rahan asuntona myytäviä kohteita. Jako yhtiöihin ei ole ainakaan vielä toteutunut, valtuuston päätös on kuitenkin voimassa.

Konsernijaoston viime kesän myyntilistalla oli useampia taloja eri sijainneilla kaupungin keskustassa ja lähiöissä. Ensimmäisiä

Vanhan Vaasankatu 16, myyntikohde vuonna 2019, peruskorjattu. Kuva: Paavo Antila.

Jorma Kivimäki, kaupunginhallituksen konsernijaoston puheenjohtaja. Kuva: Vasabladet.

myyntikohteita ovat ARA-rahoitteiset asunnot. Vuokralaisille on vakuutettu, että mahdollinen omistajanvaihdos ei tuo muutok-

tällä hetkellä 92 prosenttia. Kun myyntiprosessi käynnistettiin, oli käyttöaste huonompi, mutta on nyt kohtuullisen hyvä ukrainalaisten ansiosta. Tyhjänä on isoimpia asuntoja, mukaan lukien joitakin Vaasan opiskelija-asuntoasäätiön asuntoja. Asukkaat ovat olleet epätietoisia tilanteesta ja riittävää tiedotusta ei ehkä ole ollut. Pelätään uuden omistajan mahdollisten remonttien myötä nostavan vuokria kohtuuttomasti. Tosin vuokrat ovat nousseet lähelle vapaiden markkinoiden vuokratasoa jo muutenkin. ARA kuitenkin edellyttää myyntiä yleishyödyllisille yhteisöille, ja vuokralaisten oikeudet ovat tarkkailussa.

Kauppoja muutaman vuoden takaa

Monet vaasalaiset muistavat vuonna 2019 tapahtuneen ARA-kohteen myynnin. Osoitteessa Vanhan Vaasankatu 16 sijaitseva vuonna 1977 rakennettu kolmikerroksinen tiilitalo myytiin lohjalaiselle kiinteistöyhtiölle. Osa asunnoista on nykyään omistusasuntoja, osassa on vuokralaisia. Toisessa uudemmassa kohteessa Vaasan Alkulan alueella havait-

tiin tuholaisongelma ja puhuttiin ns. ludetalosta. Talo tyhjennettiin myynnin yhteydessä. Asukkaat sijoittuivat muihin Vaasan kaupungin asuntoihin. Ensimmäinen ostaja perui kaupat ja uuden ostajan kanssa tehtiin kaupat. Kaikki asunnot remontoitiin.

Asunnoille tarvetta Vaasassa

GigaVaasa-investoinneilla saattaa olla merkittäviä vaikutuksia Vaasan väestönkasvuun. Asuntomarkkinat ovat olleet hiljaisia korkojen nousun ja talouskasvun hidastumisen takia. Saattaa kuitenkin olla, että Vaasan kaupungin myynnissä olevat talot kiinnostavat mahdollisia ostajia. Seurataan tilannetta.

Riitta Salasto
Asukasliiton varapj.,
Vaasa

Kova asuntouutinen

Tavaraa tarjolla – kauppa vaan ei käy

Asuntojen rakentaminen on lähes pysähdyksissä. Kun käynnissä oleva tuotanto tulee valmiiksi, uusia aloituksia on tiedossa hyvin vähän. Tuotannon volyyymilla mitaten ollaan sodan jälkeisen tarkastelujakson pohjalukemissa.

Asuntorakentamisen jokseenkin totaalinen pysähdytys johtaa käytännössä siihen, että lähitulevaisuudessa asunnoista on vaihteeksi pulaa, mikä taas tarkoittaa markkinalogiikan mukaan asumisen kallistumista entisestään. Tällainen markkinoiden käymistila, asuntojen tarjonnan ja kysynnän ”pumppaaminen” milloin mistäkin syystä, pitää nyt ja jatkossakin asunnon tarvitsijan elämässä yllä jännitystä ja pelkoa tämän yhden elämän peruselementin, asumisen, epävarmuuden vuoksi.

Rakennusteollisuus ry antaa synkän, mutta ilmeisen realistisen kuvan asuntomarkkinoiden tilanteesta Suhdannekatsaus syksy 2023 -raportissaan. ”Asuntokauppa on pohjalla. Valmiiden, myymättömien asuntojen varasto on paisunut roimasti.” ”Grynderin (kovan rahan asuntojen) aloitukset kutistuvat lähes olemattomiin, valmiiden myyntivarasto paisuu. Pääkaupunkiseudulla pahin on vielä edessä.”

Ilmaisen rahan harha

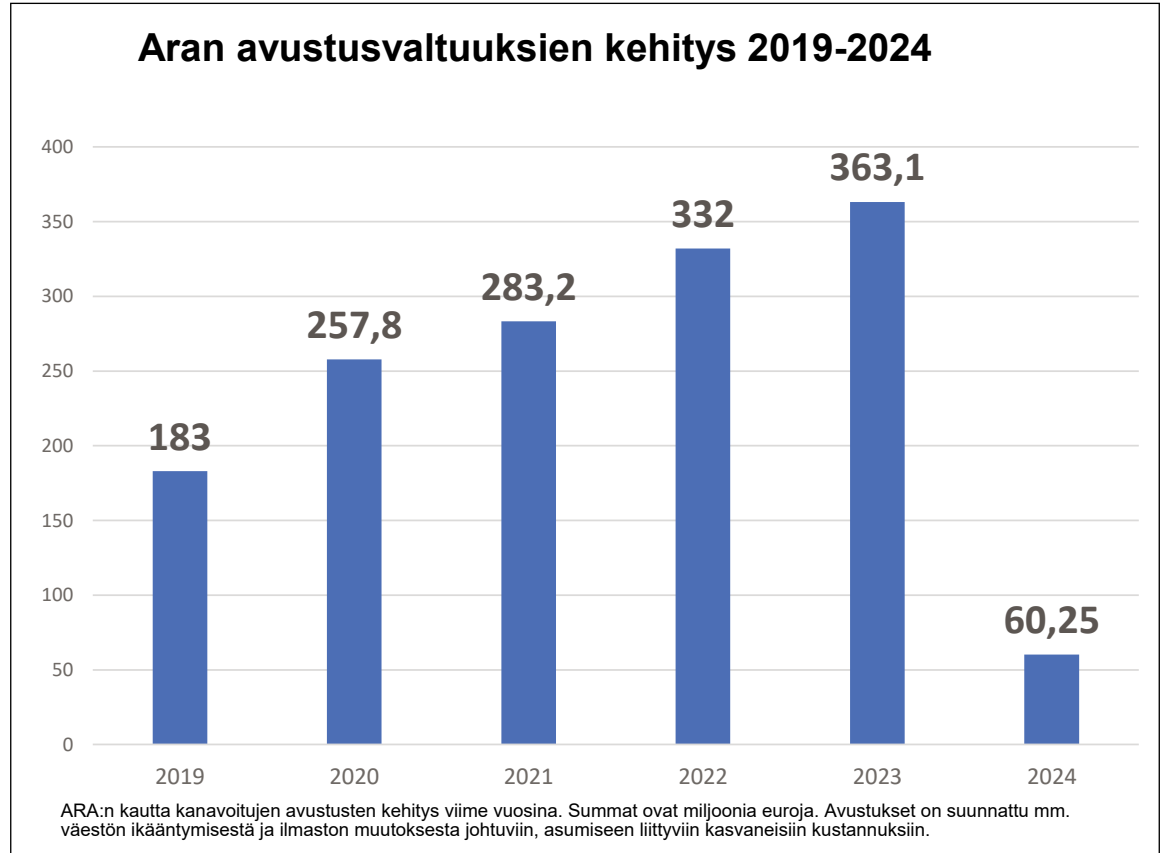
Tausta ja jonkinlainen selitys asuntojen uudistuotannon alaspäin on olemassa. Ekonomistit jakavat laajasti näkemyksen, että tällainen tilanne selittyy hyvin poikkeuksellisella ja pitkään jatkuneella matalien korkojen ajanjaksolla. Kun raha oli vuosikaudet ”ilmaista”, sitä käytettiin asuntomarkkinoilla uudistuotantoon roimasti, eikä markkinatilanteesta juuri kannettu huolta. Kansainvälisten asuntosijoittajien tuleminen Suomen vuokra-asuntomarkkinoille piti oleman jonkinlainen takuu markkinoiden

jatkuvasta ja katkeamattomasta ”vetämisestä”. Näin ei käynyt ja nyt ollaan tilanteessa, että tarjolla on paljon myymätöntä tavaraa eli ostajia odottavia asuntoja, ja edelleen samaisen markkinalogiikan mukaan uutta myytävää ei tuoteta ennen kuin voittomarginaalit ovat taas kohdallaan eli riittävän suuret. Lyhytaikaiset vapautukset lainojen lyhennyksistä tai ensimmäisen asumisvuoden ruokaostokset ilmaiseksi-tarjoukset eivät tunnu innostavan kansalaisia asuntokaupoille.

Markkina tukossa

Nyt päällä oleva asuntorakentamisen lama on syvempi, kuin olivat finanssikriisin tai koronapandemian aiheuttamat häiriötilat. Tässä nykytilassa korostuu se erityispiirre, että grynderit, kovan rahan asuntorakentajat rakensivat halvalla rahalla markkinat kylläiseksi, ja kun nyt olisi asuntojen tarvitsijoiden vuoro toimia, eli ostaa niitä valmiita asuntoja, korot ovat pompanneet huomattavan korkeiksi hyvin lyhyessä ajassa. Tämä on säikäyttänyt potentiaaliset ostajat varsinkin, kun asuntojen runsaasta tarjonnasta huolimatta niiden hinnat ovat pysyneet korkeina ja inflaatio syö käytettävissä olevia tuloja.

Nykyisen hallituksen erittäin kireä finanssipolitiikka – rahaa ei tunnu liikenevän juuri mihinkään – ei anna sieltä suunnalta mitään lupauksia tilanteen korjaamiseksi. Hallituksessa luotetaan vain ja ainoastaan markkinoiden ihmeitä tekevään voimaan. Toisaalta tässä tilanteessa ei valtion tukea edes tarvita, tai sillä ei tilannetta korjattaisi koska markkina on ”täynnä” eli kovan rahan uudistuotantoa ei nyt tarvita. Sen sijaan kohtuuhintaisille asunnoille on juuri nyt, ja tulevina aikoina entistä suurempi tarve. Tästä tämä markkinauskovainen nykyregiimi ei kannu huolta.

Hallitus leikkaa

Mitä tekee tässä tilanteessa maan hallitus, ja ennen kaikkea sen asuntoministeri? Lyö kapulointa rattaisiin kohtuuhintaiselle asuntotuotannolle supistamalla ARA-rauhotteista asuntorakentamista. Asuntoministeri Kai Mykkänen määrittelee ARA:n eli valtion rahoittaman asuntotuotannon roolin vain markkinaehtoisen tuotannon täydentäjäksi. Asuntoministerin mielestä ”... valtion tukemaa asuntotuotantoa tarvitaan ikään kuin tarkastusvälineeksi siihen, ettei vuokrataso karkaa liian korkeaksi.” Tämän logiikan mukaan ARA-tuotanto

olisi ainoastaan kullakin paikkakunnalla vain eräänlainen referenssi, vertailutaso, minkä mukaan paikkakunnan vapaa-rahoteisten asuntojen hinnat voidaan – voittomarginaalilla lisättynä – asettaa.

Hallituksen tiukkaa finanssipolitiikkaa tunnollisesti myötäilevä asuntoministeri ei näe valtion taholta olevan tarjolla tämänhetkisen asuntotuotannon laman, ja siitä jatkossa johtuvan asumisen kallistumisen, suoranaisten asumiskurjuuden jatkumisen korjaamiseksi kovinkaan kummoisia lääkkeitä.

”Tärkein asia, mitä ympäristöministeriössä voidaan tehdä, on vaikuttaa rakennuskustannusten hintaan muun muassa keventämällä rakentamisen normeja, helpottamalla kaavoitusta ja luomalla edellytyksiä markkinaehtoisen vuokra-asuntotuotannon kasvulle.”

ARA-rahoitus alas

Valtion (ARA:n) osuuden pienentäminen asuntojen uudistuotannossa ja suorien tukien leikkaukset konkretisoituvat hallituksen ensi vuodelle tekemässä budjettissa selkeästi. Valtion takaaman uudistuotannon lainantavoituutus pienenee 1950 miljoonasta eurosta 1500 miljoonaan euroon (-23 %). Avustuksia erityisryhmille, korjaus- ja purkuavustuksia, kunnostusavustuksia ikääntyneille, energia-avustuksia, latausinfra-avustuksia, ja monia muita suoria avustuksia leikataan 363 miljoonasta eurosta 60 miljoonaan euroon (-83 %).

Tästä on vaikea löytää logiikkaa hokemaksi asti toistettujen ikäihmisistä huolehtimisen ja ilmastomuutoksen hillitsemisen kanssa.

Unto Nikula

Kommentti

Onko maailma nyt valmis?

Onko maassa silloin kaikki, tai edes jokin asia joltakin osin hyvin jos vastikään valmistuneita asuntoja on yllin kyllin tarjolla kenelle tahansa ostettavaksi omaksi kodikseen? Olisiko maailma tältä osin valmis? Ei suinkaan. Ei sinne päinkään!

Tuoretta, vapaata asuntokantaa kyllä riittää, mutta kun niillä, jotka asuntoja kipeimmin tarvitsivat ei ole varaa ostaa niitä. Juuri äsken romahtaneen villin rakennusbuumin jäljiltä on runsaasti tarjolla oletettavasti kohtuullisen kuivaa ja kohtuullisen lämmintä, mutta kohtuuttoman kallista sisätilaa.

Meininki on nyt sellainen, että jokaisella suomalaisella tulee olla ainoana, tai ainakin yhtenä tärkeimmistä päämääristään elämässään hankkia omistusasunto. Vuokra- ja muut asuntojen omistussuhteen välimuodot kuten

asumisoikeus-, osaomistus- tai erilaiset osuuskuntamuodot olisivat tarkoitetut vain siirtymävaiheeksi siihen ikiomaan omistusasuntoon. Huolta ei pitäisi aiheuttaa sekään seikka, että oma koti luultavasti olisi muutaman kymmenen vuotta ainakin osittain jonkin pankin omistama. Hallitushan on luvannut synnyttää tähän maahan 100 000 uutta työpaikkaa. Sitäkin herkkua pitäisi sitten riittää ihan kaikille. Ja sen myötä jokaisella kansalaisella pitäisi riittää suoriutumiskykyä selvittää isoistakin asuntoveloista.

Hallitus ajaa siis ohjelmansa mukaan ”hallitusti” alas kohtuuhintaista asuntotuotantoa, ja korvaa asuntojen tarvetta vapaalla kovan rahan tuotannolla. Hallituksen ohjelmaan on kirjattuna myös käsite ’toimiva asuntomarkkina’. Tällä pyritään mahdollistamaan ”...työvoiman joustava liikkuminen työn perässä huolehtimalla toimivista vuokra-asuntomarkkinoista.”. Tässä työvoiman toivotaan liikkuvan juuri sinne, missä asuminen on jo lähtökohtaisesti maan kalleinta. Siellä on nyt runsaasti niitä vapaita asuntoja ostettavaksi, tai

vaihtoehtoisesti tarjolla on myös asuntosijoittajien ylihinnottelemia vuokra-asuntoja.

Hallituksen ainoa lääke asuntopulaan on markkinaehtoisen, kovan rahan asuntotuotannon lisääminen. Tämän saman lääkkeen pitäisi tepsä myös väestöään lisäävien kaupunkiseutujen, ennen kaikkea ruuhkaisimman Suomen eli pääkaupunkiseudun matalapalkka-alojen työvoimapulaan. Samalla hallitus leikkaa reippaasti asumistukimenoja. Tästä muodostuu vaikea yhtälö. **UN**

Jukkatalon jälkeen Pyhännällä

Suomen yhden teollisimman kunnan, Pyhännän, työllisyystilanne on ollut perinteisesti hyvä talo- ja elintarviketeollisuuden myötä, mutta talotehtaan konkurssi vaikuttaa Pyhännän lisäksi myös lähialueen työllisyyteen ja talouteen negatiivisesti. Tämä oli Pyhännälle iso isku. Pohjois-Pohjanmaalla Pyhännällä väkiluku on ollut hienoisessa kasvussa viime vuosina, joten on tärkeää reagoida tähän muutostilanteeseen nopeasti. Nopea työllistyminen on oleellista, jotta työvoima ei karkaisi työn perässä muualle. Kunnassa asuu 1637 asukasta.

Jukkatalo oli yksi ensimmäisiä talopakettien valmistajia Suomessa ja se on valmistanut kymmeniä tuhansia taloja 50 vuoden varrella. Jukka-talon konkurssi havahdutti yksityisiä talonrakentajia ja alan toimijoita. Monelle ongelmat tulivat puun takaa. Jukka-talon Jalava-malli oli vielä Lohjan asuntomessuilla vuonna 2021 ihastusta herättänyt talomalli. Nyt konkurssissa velkojat joutuvat usein tyytymään murto-osaan saatavistaan.

– Jukkatalon konkurssi on aiheuttanut erittäin merkittävät menetykset Pyhännän kunnan talouteen ja nostanut työttömyysluvut kunnassa tasolle, jota aikaisemmin ei ole koettu, kertoo kunnanjohtaja **Ismo Mäkeläinen** ja esittää karuja lukuja.

Konkurssin suorat ja välilliset vaikutukset:

- suoria työpaikkoja vähenee 180 henkilötyövuotta
- välillisiä työpaikkoja vähenee 360 henkilötyövuotta
- työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on nyt 12,4 % = 86 henkilöä (pienimmillään reilu vuosi sitten alle 4 %)
- kunnan verotulot pienenevät n. 200 000 € / vuosi (kunta on joutunut nostamaan veroprosentin 7.11 %:sta 8.00 %:iin)

– Taloudellisen katastrofin ja lieveilmiöiden välttämiseksi tarvitaan pikaisesti toimenpiteitä, joilla saadaan korvaavia työpaikkoja minimoimaan konkurssin negatiiviset vaikutukset. Kuntana luomme edellytyksiä nykyisten yritysten kasvulle ja uusien yritysten sijoittumiselle kuntaan, joilla voidaan pitkällä aikajänteellä minimoida Jukkatalon konkurssin aiheuttamat negatiiviset vaikutukset, jatkaa Mäkeläinen.

– Pyhäntä on Suomen teollisuneimpia kuntia Pohjois-Pohjanmaalla, jossa panostetaan voimakkaasti elinkeinon kehittämiseen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Ratkaisukeskeisyys, ketteruus ja jatkuvan kehittämisen periaate antavat hyvän selkänöjan selvittää vaikeista ajoista. Pyhännällä on vahvaa elintarviketeollisuutta sekä monipuolista taloteollisuutta jäljellä, mikä antaa hyvän perustan rakentaa tulevaisuutta. Vaikeuksista huolimatta menemme eteenpäin positiivisin mielin ja uskon siihen, että entistä vahvempia olemme tulevaisuudessa koettelemuksista huolimatta yhdessä verkostojen kanssa, kertoo Mäkeläinen toiveikkaana.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen aloitteesta on perustettu alueellinen koordinaatioryhmä työvoimapalvelujen ja maakunnan kehittäjien kanssa yhteistyössä. Ryhmä koordinoi irtisanottujen uudelleen koulutautumista ja työllistymistä. Yritystoimintaa yritetään aktivoida ja luoda uusia kärkihankkeita. Taustalla on äkillisten rakennemuutosten hoitamisen toimintamalli ja rahoitus (PÄRM), joka kuuluu työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan. Rahoitus kanavoituu Pohjois-Pohjanmaan maakunnan liiton kautta. Myös investointeja yritetään käynnistää, esillä on ollut teollisuusalueen vesihuollon kehittäminen, vuokratilojen saneeraus ja tiehankkeet.

Riitta Salasto

Tie 88 penkereellä välillä Pyhäntä-Leiviskä. Talotehdas sijaitsi Leiviskän alueella. Kuva: Pyhännän kunta.

Jukkatalo Vaasan Västervikissä, rakennettu v.2010. Lämmitys silloin aikaansa edellä ilma-vesilämpöpumpulla. Kuva: Paavo Antila.

Kunnanjohtaja Ismo Mäkeläinen. Kuva: Pyhännän kunta.

Vuonna 1967 Pyhännän kunta perusti sahan kunnan korkean työttömyyden vuoksi. Yrityksen toimitusjohtajaksi valittiin **Veijo Sydänmetsä**. Vuonna 1968 yhtiön nimeksi tuli Pyhännän Rakennustuote Oy, joka ryhtyi valmistamaan pientaloja. Vuonna 2014 Jukka-talojen valmistus yhtiöitettiin konsernissa omaksi Jukkatalo Oy:ksi, kun taas Pyhännän Rakennustuote Oy:n uudeksi tehtäväksi tuli rakennusammattilaisten palveleminen puurakenteisilla elementeillä. **Ilkka Sydänmetsä** ja **Lauri Konttila** lukeutuivat viimeisiin yhtiön toimitusjohtajiin.

Jukkatalo oli vuonna 2015 Suomen neljänneksi suurin talotoimittaja runsaan viiden prosentin markkinaosuudella. Jukkatalo valmisti vuosittain noin 300 omakotitaloa. Yhtiön liikevaihto vuonna 2022 oli yli 95 miljoonaa euroa.

Rakennustiedon ympäristöluokitus Käyttö2023

Keskiössä kiinteistönhallinta, ympäristö ja hyvinvointi

Rakennustieto tuo markkinoille Rakennustiedon ympäristöluokituksen **Käyttö2023**-kriteeristön.

Tämä kriteeristö laajentaa Rakennustiedon ympäristöluokituksen käytössä oleviin asuin-, toimitila- ja palvelurakennuksiin. Uusi kriteeristö ohjaa käyttämään kiinteistöjä ympäristövastuullisesti.

Käyttö2023-kriteeristö palvelee kiinteistöjen omistajia sekä

kiinteistöjen ylläpidosta vastaavia kiinteistöpäälliköitä ja isännöitsijöitä ympäristövastuullisessa ja suunnitelmallisessa kiinteistöjohtamisessa.

Rakennustiedon ympäristöluokitus (aiemmin RTS-ympäristöluokitus) on alun perin rakennushankkeiden ympäristövastuullisuuden ohjaamiseen kehitetty luokitusjärjestelmä, joka on yhteensovitettu Suomen olosuhteisiin, lainsäädäntöön ja par-

haimpiin toimialan käytäntöihin. Hankevaiheen kriteeristöllä on ohjattu jo yli 400 uudis- ja peruskorjaushanketta. Kriteereitä pilotoitiin vuonna 2019 neljässä eri kohteessa. Näistä yksi on Helsingin *Musiikkitalo*.

– Rakennustiedon ympäristöluokitus ei ole Musiikkitalolle vain kehystetty taulu tuulikaapissa, vaan aidosti ympäristönsuojeluun velvoittava asiakirja. Ilman luokituksessa yksilöityä kriteeristöä

ympäristövastuu jäisi herkästi lain vaatimalle minimitasolle, kertoo Helsingin Musiikkitalon kiinteistöpäällikkö **Marko Oittinen**.

Toisena esimerkkinä YIT:n Juvalla elinkaarimallilla toteuttama *Martti Talvela -kampuksen* hanke sai Rakennustiedon ympäristöluokituksen hankevaiheessa neljä tähteä.

Hyvinvoinnin ja terveellisuuden pääteemassa keskitytään

rakennuksen sisäilmastoon, visuaaliseen viihtyvyyteen sekä esimerkiksi esteettömyyteen. Eri käyttäjien asukkaista koululaisiin ja vuokralaisiin on hyvä tiedostaa tämä ohjaustyökalu ja toimia omalta osaltaan vastuullisesti ja puuttua epäkohtiin. Millaisen jäljen kiinteistön käyttämien jättää ympäristöön, kuuluu jokaiselle.

RS

Asumisalan seminaari

ARAN ajankohtaiskatsaus Imatralla

Ylijohtaja **Hannu Rossilahti** loi 30.10.2023 seminaarin puhevuorossaan katsauksen siihen, miten valtion tukijärjestelmä on toiminut 74 vuoden aikana. Hallitukset ja hallitusohjelmat ovat vaihtuneet, mutta tavalla tai toisella mukana on ollut sosiaaliseen tarkoituksenmukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen perustuva asuntotuotanto. Nyt tukijärjestelmä ja myös ARA ovat muutosten edessä.

Hannu Rossilahden esitys oli koskettava ja herätti ajattelemaan, sillä valtion tukea perustellessaan hän vetosi perustuslain 19 §:ään eli jokaisen oikeuteen sosiaaliturvaan. Hän olisi voinut vedota myös 20 §:n ympäristövastuuseen, sillä **ARAN toiminta-ajatuksena on edistää sosiaalisesti ja ekologisesti kestävää asumista, jotta jokaisella olisi mahdollisuus hyvään asumiseen.**

Rossilahti huomautti, että valtion virastona ARAn on noudatettava kulloisenkin hallituksen linjauksia. Niinpä hän pohti yleisesti julkisen vallan roolia ja asuntopolitiikan merkitystä. Pidetäänkö asuntopolitiikkaa vain markkinoiden paikkaajana, vai nähdäänkö sillä suurempi rooli yhteiskunnan muihin politiikanaloihin kuten talous-, väestö-, elinkeino- ja työvoimapolitiikkaan liittyvänä.

– Sotien jälkeisessä asuntopulassa vuonna 1949 perustettiin Arava, ja siitä lähtien on rakennettu yli miljoona valtion tukemaa asuntoa. Voimakkainta tuotanto oli 1970–80 –luvulla. 1990-luvun lamassa se väheni, mutta vaikeimpina vuosina markkinaehtoisen tuotannon romahdettua valtion tuotantotuki piti rakennustaitoa ja -teollisuutta elossa, Rossilahti kuvaili.

Asuntojen tuotantotuella on kunniakas perinne ja vahvan sosiaalisen ulottuvuuden vuoksi EU:n komission siunaus. Kuitenkin aravalainojen

suosio hiipui monista syistä, joten viimeiset aravalainat myönnettiin vuonna 2017. Niitä vastaavat pitkät 40-vuotiset korkotukilainat käyttö- ja luovutusrajoituksineen, kun taas lyhyellä korkotukilainalla rakennetut kohteet vapautuvat jo 10 vuoden kuluttua em. rajoituksista. Lyhyitä korkotukilainoja on luonnehdittu lahjaksi grynderille.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman huolenaiheet

Hallitusohjelmassa suositetaan omistusasumista ja markkina-perusteisia ratkaisuja. Vähennetään ARA-asuntotuotantoa hallitusti suhdanteet huomioiden, ja kohdistetaan ao. asunnot pienituloisille ja vähävaraisille sekä erityisryhmille. ARA-asuntoihin laitetaan tulorajat ja tehdään selvitys asumisajan tulosidonnaisista vuokrista ja määräaikaisista sopimuksista. Asunnottomuustyö jatkuu, samoin MAL-sopimukset, joihin ei enää kirjata ARA-tavoitteita. Pitkien korkotukilainojen käyttöä vähennetään ja lyhyiden kasvatetaan. Enää ei myönnetä tukia uusien asumisoikeusasuntojen tuottamiseen. Toteutetaan asumistuen kokonaisuudistus, josta odotetaan 363 miljoonan euron säästö.

Rossilahti oli vakavana. – Rakentamisen suhdannevaihtelut ovat nopeita ja jyrkkiä. Myös nyt vapaarahoitteinen tuotanto on romahtamassa ja asuntokauppa

hiipuu. **Nykytilanne vaatisi vastasyklisesti ARA-tuotantoa.** Valtiovarain- ja ympäristöministeriön asettama työryhmä ei kuitenkaan pitänyt voimakkaita elvytystoimia tarpeellisina eikä tilanteen vaikutusta ARA-rakentamiseen merkittävänä.

Asumistuen leikkaaminen tuottaa ongelmia niille, joilla ennestään on tiukka talous. Viimeksi helmikuussa Euroopan neuvoston sosiaalinen komitea totesi, että Suomen sosiaaliturva on edelleen liian alhainen, ja nyt sitä heikennetään lisää.

Tulorajojen palauttamista ARA-asuntoihin Rossilahti piti jo turhaksi todettuna, ja tulojen valvontaa ja muine toimineen byrokratiaa lisäävänä. Yleensä ARA-asuntojen käyttöaste on korkea tai hyvä ja kysyntä on tarjontaa suurempi, joten varsinkin kaupunkien omissa mutta myös yleishyödyllisissä yhteisöissä vapautuvat asunnot on vuokrattava asunnottomille, hädätyille ja heikoimmassa asemassa oleville. Kuitenkin vuokralaisvalinnassa on otettava huomioon segregaat-ion uhka.

Yli 50 000 asumisoikeusasuntoon on runsaasti hakijoita ja asumismuoto on koettu hyväksi. **Aso-asuntojen tuotanto lopetettaneen viiveellä,** joten Rossilahti toiveikkaana odottaa selvityksiä ja tutkittua tietoa vaikutuksista.

Vastaukseksi yleisökysymyksen Rossilahti antautui muistelemaan, miten jo 30 vuotta sit-

Ylijohtaja Hannu Rossilahti, ARA. Kuva: Katja Karjalainen.

ten ARAn pyrki kansainvälisiä ryhmiä tutustumaan tukijärjestelmäämme. Ulkomaita myöten kiitetyllä järjestelmällä onkin ollut merkittävä osuus myös hillittäessä asunnottomuutta, joka vähenee toisin kuin monissa muissa

maissa. Ehkäpä useimmat kuulijat Imatrallakin miettivät, **onko ARA-järjestelmän marginaalisoiminen järkevää.**

Tuula Laukkanen
YTL, Vantaa

Aran ylijohtaja Hannu Rossilahti Vuoden asukastoimija 2023

Asukasliitto päätti ojentaa tänä vuonna Vuoden asukastoimija -palkinnon **Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen** ylijohtajalle **Hannu Rossilahdelle.**

Tunnustusplaketti on usein jaettu järjestölle, mutta tällä kertaa oli täysin loogista nimetä saajaksi henkilö. Hannu Rossilahden kutsumanimi voisi perustellusti olla **Mr ARA.** Näin myös koko ARA-tiimi on mukana arvostuksen osoituksessamme.

Saattaa olla, että seuraavat tiedot Hannu Rossilahdesta sisältävät jonkin väärän vuosiluvun, mutta hänen työnsä ainutlaatuisuutta mittaa se ei muuta.

Hannu Rossilahti tuli Valtion asuntorahaston, ensimmäisen ARAn palvelukseen 1993. Asuntorahasto organisoitiin 2006–2007 nykyiseksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukseksi, eli nykyiseksi ARaksi. Tällöin keskuksen ylijohtajaksi valittiin kehittämisspäällikkö Hannu Rossilahti.

Hallituksen yksimielisen päätöksen perusteina olivat valtava työ asumisen laadullisessa kehittämisessä, varsinkin esteettä-

myyden ja asumisviihtyvyyden kohdalla. Nämä ovat kuitenkin keskuksen ryhmätyötä.

Hannu Rossilahti erottuu kuitenkin siinä, että hän ARA-päivästä toiseen tarjoilee kuulijakunnalleen nautittavaksi, välillä hieman sarkastisiakin, näkemyksiä siitä mitä asuntorakentamisessa on ”vinksin vonksin” ja mitä on tu- lossa.

Tästä olkoon esimerkkinä vuoden 2021 ARA-päivän mieltämät otsikolla ”Varakkaiden asuntomarkkinat”. Siinä Hannu Rossilahti kertoo, että sijoitusmarkkinoiden yliote takaa sen, että pieleen menee vuokra-asuntomarkkinoilla. Tämän jatkumona on luontevasti vuoden 2023 ARA-päivä, jolloin hän pääsi kuvaamaan täynnä sijoitusyksiöitä olevia taloja häkkikanaloiksi ja miettimään tällaisen rakentamisen ja vauvakadon yhteyttä. On siis näkemystä ja tietoa. Voi vain toivoa, että osuuskuntarakentaminen vielä nousisi siivilleen.

Asukasliiton hallitus

Seminaarin yleisöä. Etualalla alustuksen pitäneet Imatran kaupunginhallituksen pj. Ilkka Nokelainen ja maakuntajohtaja Satu Sikanen. Kuva: Katja Karjalainen.

Imatran kaupunginhallituksen pj.
Ilkka Nokelainen:

Pieni kaupunki suuren kaupungin mahdollisuuksilla

Imatran kaupunginhallituksen puheenjohtaja Ilkka Nokelainen.
Kuva: Carita Kärkinen.

Imatran päättäjissä on paljon tehdastyötä tehneitä ihmisiä. **Ilkka Nokelainen** on elänyt 40 vuotta samassa asunnossa, samassa talossa. Hän on myös Imatran kylpylän hallinnossa ja toivotti vieraat tervetulleiksi Suur-Saimaan rannalle.

Olemme Suomen matkailun alkujuurilla: Imatrankoski, Vuoksenuoma, 6 000 vuotta sitten Saimaan vedet kääntyivät Laatikoon. Imatrasta tuli kauppa 1948, ja se on vireä Etelä-Karjalan kaupunki v. 1971 alkaen. Kaiken keskellä on koski, jonka ympärille maan vanhin matkailunähtävyys muodostaa jylhän kanjonin keskelle asutusta.

Väki vähenee, ikääntyy, pidot ei parane, maakuntakeskukset syntyvät myös opiskelijoiden miljöökseksi.

Kansallishmeessä 25 500 asukasta

Sellu ja teräs ovat hallinneet elinkeinoja. **Tornator Oy** perusti 1880-luvulla Tainionkoskelle puuhiomon, paperitehtaan ja lanakarullatehtaan.

Imatran **vesivoimalaitos** aloitti 1929 ja **Enso-Gutzeitin Kaukopään** tehdas syntyi 1936 ja teki mm. metsästysaseiden peria koivusta. Samana vuonna tuli **Rautatehdas**. Vuoksi, paras lohijoki, oli suurin syy vierailta 1880-luvulta alkaen. Padotun Imatrankosken vuotovesissä

säilyi vanha taimenkanta, jota vahvistettiin v. 2015 kaupunkipurolla.

Tänä päivänä suurimmat työllistäjät ovat Stora Enso, kaupunki yhtiöineen, **Ekhva, Ovako** ja Rajavartiolaitos. Kaupunki tunnetaan Alvar Aallon Kolmen Ristin Kirkosta, Imatran ajosta ja tulevasta Erä- ja luontokulttuurimuseosta.

Matkailu sai alkunsa 1772, kun **Katariina suuri** vieraili. Tarkkaan on lueteltu kuuluisat vieraat kuninkaallisista nuorallatanssijoihin. Kruununpuisto on maan ensimmäinen luonnonsuojelualue, joka suojeltiin 1942. Imatralla oli useita puurakenteisia pieniä hotelleja. Nykyinen kivirakenteinen Imatran valtionhotelli vuodelta 1903 on usein valittu kauneimmaksi rakennukseksi Suomessa. Ensimmäinen kylpylähotelli, **Rauha pensionaat för turister** perustettiin jo 1894. Paikalla on nyt **Hotel Club Saimaa**.

Kolme uutta koulukeskusta

Imatra rakensi kolme uutta koulukeskusta 2017–2021. Lapsi voi aloittaa päiväkodin ja päättää lukion samassa rakennuksessa. Näitä ovat Vuoksenniska, Kosi ja Mansikkala, jossa on suurin puukoulu.

Teatteri Imatra avattiin 2017 kolmella eri näyttämöllä suuri, Pikku Hiisi lapsille ja Kruununpuiston kesäteatteri.

Saimaan Geopark sai keväällä 2021 Unesco-statusen. Lisäksi on Ukonniemen urheilu- ja vapaa-aikakeskus. Kaupunki tunnetaan kahdesta: pesäpallo ja ensilumen latu. Imatralla on 4 300 petipaikkaa, koko maakunnassa yhteensä 5 200. Väestökehitys putoaa silti, noin 10 000 40 vuoden aikana.

Asumistyyppinä ovat omakoti- ja paritalot. Rivitaloja on muuta vähemmän. Seutukaupungille tyypillisesti painottuu vanhempi asuntokanta, jossa on tyhjiä asuntoja. Hintataso on alhaalla.

Vuonna 2021 suurin ikäluokka olivat 70–74-vuotiaat. Kaupungin vuokratyhtiössä on 1 000 asukasta, eli painottuu yksityiselle, rivitaloasuntopuolelle. Tyhjiä asuntoja on 14,5 %.

Kielikirjo muuttuu

Ukrainalaisia pakolaisia on 100 asunnossa, mikä helpottaa kaupungin vuokramarkkinoita. Vuonna 2020 muuta kuin suomea äidinkieltä puhuvista venäläisiä oli 1 254.

Haasteena Nokelainen pitää sitä, miten saadaan nuoria perheitä Helsingin seudulta turvallisilla kouluilla ja halvoilla asunnoilla.

– Omakotitalo ei kelpaa kuin auton vakuudeksi, hän kiteytti.

Risto Kolanen

Missä mennään Etelä-Karjalassa

Maakuntajohtaja **Satu Sikanen** kertoi mukaansa tempaavasti Etelä-Karjalan maakunnan kehittämisestä ja edunvalvontatyöstä. Etelä-Karjalaan kuuluu yhdeksän jäsenkuntaa: Lappeenranta, Imatra, Lemi, Luumäki, Ruokolahti, Rautjärvi, Parikkala, Savitaipale ja Taipalsaari. Työllisyysaste maakunnassa on 75 prosenttia, lomautuksissa on ollut nousua edellisvuoden alkusyksyyn nähden.

Aluetalous seisoo puujaloilla

Metsäbiotalouden merkitys maakunnan taloudessa on maamme maakunnista kaikkien suurin eri indikaattoreilla mitattuna, tarkastellessa esimerkiksi investointeja, työllisyyttä tai maakunnan tuotosta. Vain noin 15 prosenttia Etelä-Karjalan käyttämästä puusta tulee omasta maakunnasta ja nyt Venäjältä aiemmin tullut puu on korvattava pääosin kotimaisella raaka-aineella. Suurimmat teolliset yritykset ovat Stora Enso Oyj (1200 työntekijää), UPM Kymmene Oyj (800 työntekijää) ja UPM Communication Papers Oy (250 työntekijää), Metsä Board Oyj (340 työntekijää) ja Metsä Fibre Oyj (250 työntekijää).

Maakuntajohtaja Satu Sikanen luennoimassa.
Kuva: Katja Karjalainen.

2010-luku venäläismatkailun vuosikymmen

Vuonna 2019 venäläismatkailijoita oli n. 1 800 000 Etelä-Karjalassa, 214 000 Pohjois-Karjalassa ja 373 000 Kymenlaaksossa (2018). Venäläisten maakuntaan jättämä rahamäärä oli 310M€ (2019). Sitten korona vei rajalta henkilöliikenteen, sota Ukrainassa myös raskaan liikenteen ja samalla rajalle johtavat inves-

toinnit. Maakaasusta irtautuminen Etelä-Karjalassa on iso kysymys niin teollisuudelle kuin asumiselle. Uusiutuvan energian lisäämisessä haasteina ovat tuulivoiman lisäksi maalämpöön liittyvät esteet pohjavesialueella. Mahdollisuuksia nähdään lähinnä aurinkovoimassa. Turvesoiden potentiaali aurinkosähkön tuotantoon Suomessa on 42 TWh eli erittäin suuri. Sähkön tarve sähköistyvässä yhteiskunnassa on kasvava. – Tuulivoima keskittyy länteen – menevätkö sinne myös teolliset investoinnit, kysyy Satu Sikanen huolestuneena.

Saimaan matkailu uskoo kasvuun

Matkailuelinkeino voi hyvin ja kehittyä. Tavoitteena on, että Saimaa on vuonna 2025 Suomen kolmen tunnetuimman matkailualueen joukossa. Matkailutulo on kasvanut maan keskiarvoa enemmän ja matkailu on ympärivuotisempaa kuin ennen. Järviluonnon merkityksellisyys ja monimuotoisuus on säilytettävä tuleville sukupolville hyväkuntoisena. Muutosvoiman vahvuudet ovat **yhteistyö, kulttuuri ja Saimaan matkailu**. Opiskelijat tuovat osaamista ja elinvoimaa.

Etelä-Karjala lähettää terveisiä Suomen hallitukselle:

- Saimaan matkailua on kehitettävä, ykkösprioriteettina **Imatran Erä- ja luontokulttuurimuseon** investointirahoitus.
- Hyvinvointialueiden rahoitus ja laajan päivystyksen sairaala Etelä-Karjalaan on turvattava.
- Pienituloisten asema on turvattava. Etelä-Karjalassa pienituloisten osuus on vahvassa kasvussa.

• ARA-rahoituksen turvaaminen etenkin opiskelija-asuntojen lisäarakentamiseksi.

• On selvitettävä **tuhansien venäläisten omistamien kiinteistöjen tulevaisuus** ja kunnille on saatava toimivalta tyhjiä kiinteistöjen osalta. **Rajan kaupakeskukset** ovat ongelmassa ja aavekyliä löytyy.

Satu Sikasen sanat ovat avaria ikkunoita tulevaisuuteen.

Riitta Salasto

Aurinkopaneelit energian lähteenä Etelä-Karjalan vahvuutena.
Kuva: Teemu Leinonen LUT.

Asumisalan seminaari

Energiaoikeudenmukaisuus – Ketkä voittavat ja ketkä häviävät?

Vihreä siirtymä ja energia-muutos voi potentiaalisesti lisätä kansalaisten päätösvaltaa ja roolia energian kuluttajina ja tuottajina. Huomiota kiinnitetään kansalaisten, paikallisyhteisöjen, osuuskuntien ja pienyritysten mahdollisuuksiin hyötyä sosiaalisesti ja taloudellisesti energiamurroksesta. **Lappeenrannan yliopisto** (LUT) tuottaa teknologiaa, liiketoiminnallisia ja kestäviä systeemipohjaisia ratkaisuja globaaleihin ilmastokysymyksiin. Esimerkiksi vedestä ja ilmasta tehdään sähköisiä polttoaineita ja proteiinia.

Yhteiskuntatieteiden tutkijaopettaja **Hanna-Mari Husu** Lappeen-

rannan yliopistosta on kiinnostunut energiademokratiasta sosiaalisen kestävä kehityksen näkökulmasta. Yhteiskunnallinen keskustelu ja liiketalous keskittyvät energiakysymyksiin ja energiaomavaraisuus on noussut maailman sotatilanteessa tärkeäksi kotimaiseksi voimavaraksi. Vihreä siirtymä tarkoittaa siirtymistä pois fossiilisesta energiasta ja uusiutuville energiamuodoille, kuten tuulivoimalle ja aurinkoenergialle on kysyntää. Lupauksena on Suomeen kasvua, investointeja ja uusia työpaikkoja.

– Kysymys on kuitenkin vihreän siirtymän oikeudenmukaisuudesta kuluttajan ja toisaalta ener-

giateollisuuden kannalta, toteaa Hanna-Mari Husu.

Reilun siirtymän oikeudenmukaisuuden tarkastelua:

- Hyötyjen ja haittojen tasapuolinen jakautuminen
- Sosiaalisten tekijöiden huomiointi
- Päätöksenteon ja menettelytapojen läpinäkyvyys, oikeudenmukaisuus ja oikeus osallistua

Reilun siirtymän yksi ulottuvuus saattaa olla myös vastustus uusiutuvan energian projekteja kohtaan. Lappeenrannassa on havahduttu pohtimaan aurinkovoiman saamista alueelle, koska valtakunnan rajan läheisyyden takia tuulivoimaloiden rakentaminen on sinne käytännössä liki nollassa Puolustusvoimien vastustuksen takia. Alueen maanomistajat ja asukkaat ovatkin huolissaan luonnosta ja ympäristöstä, kun maanomistajille esitettiin Euroopan suurimman aurinkovoimalan tuloa heidän maille. Elokuussa 2023 suunnittelualueen maanomistajille suunnatussa tiedotustilaisuudessa ärräpäät lentelivät ja huijauksia väitteitä huudeltiin (viite Ylen juttu: <https://yle.fi/a/74-20045826>). Mitä esimerkiksi tarkoittaa iso 500–600 miljoonaa euroa maksava aurinkovoimalahanke? Epätietoisuus rahoittajis-

ta ja sopimuksista askarruttavat. Uusiutuvien energiaprojektien yleistyessä myös vastustus hankkeita kohtaan lisääntyy.

Taloyhtiöt energian tuottajiksi

Jo uusiutuvan energian EU:n direktiivin (201/2018/EU) tarkoitus on parantaa kansalaisten mahdollisuuksia energian tuottajina ja muodostaa energiayhteisöjä. Suomessa taloyhtiö voi muodostaa energiayhteisön, jolloin aurinkopaneelilla tuotettua sähköä voidaan käyttää asunnoissa. Energiayhteisön omasta tuotannosta yli jäävä sähkö voidaan myydä sähkömarkkinoille. Tämä kuitenkin edellyttää sähköyhtiöltä halukkuutta ostaa sähköä verkkoon tuottavilta taloyhtiöiltä.

Melkein jokainen tarkkailee sähkönkulutustaan ja energiassa pyritään säästämään. Pientalojen sähkön kulutus voi aiheuttaa riskejä maassa, jossa ei energiaköyhyydestä vielä ole kärsitty. Mutta energian kustannuksissa ja perustarpeiden ylläpidossa erityisesti vanhojen omakotitalojen kohdalla on riskinsä.

Vihreän siirtymän on laskettu tuovan investointeja Suomeen jopa 200 miljardin euron arvosta ja projekteja on runsaasti suun-

Yhteiskuntatieteiden tutkijaopettaja Hanna-Mari Husu, Lappeenrannan yliopisto LUT. Kuva: LUT.

nitteilla: akkuteollisuutta, tuulivoimaloita, vetyvoimaloita ja biojalostamoita eri puolille Suomea. Aika näyttää, miten käy. Vihreä siirtymä ei kuitenkaan ole pelkkää teknologiaa ja energiateollisuutta. Kansalaisten on koettava vihreä siirtymä oikeudenmukaisena ja järkevänä tapana toimia arjessa. Kannustetaan taloyhtiöitten mahdollisuuksia toimia sähkön tuottajina, sujuvoitetaan lupaprosesseja ja jaetaan tietoa mahdollisuuksista.

Riitta Salasto

Aurinkopaneelien asennus Lappeenrannan yliopiston rakennuksen seinässä. Kuva: Teemu Leinonen, LUT.

Imatran seminaari – tiivistä asiaa

Asukasliiton puheenjohtaja on kuuntelija siinä missä muutkin osallistujat. Vaikka istun katselemassa seminaarin osanottajia, seuraan puhujia siinä missä muutkin. Tätä numeroa selaillessa varmaan huomaa, että järjestimme seminaarin tänä vuonna Imatralla, 30.9.–1.10.

Lauantai oli sisältöä täynnä

Heti ensimmäinen, kaupunginhallituksen puheenjohtajan **Ilkka Nokelaisen** puheenvuoro teki selväksi, että Karjalassa ollaan. Olen viimeiset 12 vuoden aikana kuullut 10 kaupungin esittelijä. Hyviä ne ovat kaikki olleet, mutta Nokelaisen esityksessä oli lisäksi se kuuluisa mie-tatsi, joka on muutakin kuin paikallismurre, se on itse asiassa kykyä tarkastella itseään realistisesti ja iloisesti.

Esitysjärjestyksestä piittaamatta siirryn kiittämään maakuntajohtaja **Satu Sikasen** kertomusta Etelä-Karjalan nykytilasta. Maa-

kunnassa ei todellakaan ole kaikki hyvin Venäjän sotimisen seurauksena. Oli kuitenkin nautinto kuunnella ihmistä, joka selkeästi rakastaa työtään ja jaksaa suhtautua optimistisesti tulevaisuuteen. Jos ei sillä asenteella nousta takaisin Ukrainan sotaa edeltävälle tasolle – niin millä sitten?

Myönteisyydestä ja tulevaisuuden uskosta ei jäänyt tuumakaan jälkeen edellisestä, kansanedustaja **Niina Malm**. Tällä tehtaan työllä ja hevosnaisella on sitä samaa vaikeasti määriteltävä mie-asennetta, jota tällainen kyyninen stadilainen ei voi olla ihailematta.

Lappeenrannan LUT Yliopiston **Hanna-Mari Husu** kertoi mielenkiintoisesti vihreästä siirtymästä, joka tulee vaikuttamaan monipuolisesti elämäämme, myös asumiseen. Lappeenrannan yliopiston saavutukset eri teknillisillä aloilla ovat merkittäviä. On virkistävää huomata, että valtakunnan tekninen viisus löytyy muualtakin kuin Otaniemestä.

Kululijoita seminaarissa Imatralla. Etualalla Asukasliiton väkeä. Kuva: Katja Karjalainen.

Päivän viimeisenä puhujana oli ARA:n ylijohtaja **Hannu Rossi-lahti**. Aihe oli mitä ajankohtaisin, kustannusten nousun vaikutus asumiseen. Niinhän se on, että asunnon tulisi olla sen kokoinen, että se on oikea koti. Asumisen hinnan pitäisi myös jättää rahaa muuhun elämiseen, ei mikään helppo yhtälö.

Sunnuntain kiertoajelu

Oli varsin hätkähdyttävää nähdä omin silmin mitä Ukrainan sota on saanut aikaan. Tämä konkretisoitui, kun viitisen minuuttia katsoimme raja-asemaa ja ihailimme Enson kattoja Venäjän puolella. Tämän viisiminuuttisen aikana tuli yksi auto Venäjältä.

Imatran opastetulla kaupunkikierröksellä. Kuva: Carita Kärkinen.

Pidimme myös lopetuspalaverin, jossa jatkoimme Hannu Rossilahden teemasta. Paikalla olivat Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (HEKA:n) asukkaat kertoivat näkemyksistään ja huolistaan tulossa olevien asumiskustannusten nousun takia. Siitä keskuste-

lusta puuttui valitettavasti edellisen päivän karjalainen iloisuus ja optimisismi.

Lounaan jälkeen suunnistimme itse kukin kotia kohti. Lämpimät kiitokset puhujille ja osallistujille.

Hans Duncker

Kansanedustaja Nina Malmilla huoli:

Itä-Suomi pettyy kahtiajakoon

Toisen kauden kansanedustaja **Nina Malm** asuu Imatralla. Hän on toiminut aiemmin pääluottamusmiehenä ja entisenä tehdastyöläisenä oman muutenkin vahvan ammattiyhdistystaustan. Hän on kahden teinin äiti, joka harrastaa hevosia jo oman äitinsä valintana. Nina sai kokeilla ratsastusta lapsena. Aikuisena naisena hän osti heti oman hevosen.

Politiikassa Malmin intohimona ovat työväenliikkeen kysymykset. Malmin malli on painottaa varhaiskasvatusmaksuja ja työaikojen joustoja, sen ja perhe-elämän yhdistämistä. Nuorena on pienet lapset, vanhemmalle naiselle työ voi olla liian raskasta. Haluttaisiin tehdä kuusi tuntia työtä ja miehet 12 tuntia. Pidemmät vapaat olisivat mahdollisia 8–8–8 tunnin rytmisissä, joka toimisi.

Työllisyys on ollut ennätystasolla ja lähenee 75 prosenttia. Nousua oli kahdeksan prosenttia vuosina 2012–2022.

Kaakkois-Suomen haasteet rajan tuntumassa

Ulkomailla asuvat tekivät 1,9 miljoonaa matkaa Etelä-Karjalaan vuonna 2019. Matkailijoista

84 % oli päiväkävijöitä. Ulkomaalaiset jättivät lähes 325 miljoonaa euroa maakuntaan, josta ison osan ostoksiin. Venäläisiä matkailijoista oli valtaosa. 55 % kaikista venäläisten matkoista suuntautui Etelä-Karjalaan ja venäläiset jättivät 310 miljoonaa euroa.

Turvallisuusympäristö muuttui. Kun raja on kiinni vaikutukset alueelle ovat noin miljoona euroa päivässä. Asuntokauppa, matkailu ja kuluttaminen hiipuvat äkisti. Kerrannaisvaikutukset tuntuvat kuljetusketjussa, alihankkijoiden tilanteessa ja teollisuuden raaka-aineiden saannin heikkenemisessä.

Parlamentaarinen päätös syntyi raja-aidan rakentamisesta, mikä herätti kansainvälisen median kiinnostuksen. Suosituimpien kuntien välillä oli isot hintaerot venäläisten tekemien kiinteistökauppojen hankinnossa.

Parlamentaarinen päätös syntyi raja-aidan rakentamisesta, mikä herätti kansainvälisen median kiinnostuksen. Suosituimpien kuntien välillä oli isot hintaerot venäläisten tekemien kiinteistökauppojen hankinnossa. Kauppojen määrä oli suurinta Imatralla, Savonlinnassa, Kiteellä ja Ruokolahdella. Ukrainan sodan alkamisen 24.2.2022 jälkeen kaupat painoutuivat samoille paikkakunnille. Itä-Suomessa tapahtui rajan muutos ja sen pitäisi kiinnostaa muitakin kuin itäsuomalaisia. Rajalla katsotaan venäläisiä uusin silmin. Malm lainasi Rajavartiolaitoksen muistutusta: – Myös

toisella puolen asuu ihmisiä.

Itä-Suomessa on aina asuttu sulassa sovussa taustasta riippumatta. Alueella asuu paljon venäläisiä ja venäläistaustaisia suomalaisia. Iso osuus on inkeriläisiä. Paikalliset ihmiset auttavat nyt myös ukrainalaisia pakolaisia. Imatralla on monen kuukauden ajan toiminut kaksi pääasiassa ukrainalaisista koottua kuoroa: lasten kuoro *Saimaan Svitnok* ja aikuisten *Kalya Imatra*.

Hallitusohjelma pettymys Itä-Suomelle

Itä-Suomen toimintaympäristö muuttui rajan sulkeuduttua. Jos itäinen Suomi näivettyy, siitä voi syyttää vain venäläisiä. Nina Malm sanoi uhasta, jossa Suomi jakautuu kahtia vauraaseen etelään ja länteen sekä toisaalta itään ja pohjoiseen. Itäisen ja pohjoisen Suomen asia kuuluu koko maalle.

– Helsinki-Turku-tunnin junan yhdelle osuudelle tarjotaan 460 miljoonaa euroa, Savon radalle vain 50 miljoonaa euroa. Hallitusohjelma tarjoaa Länsi-Suomelle 130 miljoonan euron kilpailukyvyn ja kasvun edistämispaketin.

Suomi jakautuu selkeämmin itään ja länteen. Imatran kansanedustajan huoli on varmaan

kasvanut kahden viimeisen kuukauden aikana, kun turvapaikanhakijat ovat täyttäneet kaikki raja-asemat, jotka on nyt suljettu.

Suhdanteet, konkurssit ja suurtyöttömyys valtaavat rakennusala. Maa on elänyt rakentamisesta, joka on suhdanneherkkää. Olemme euroalueen maihin verrattuna poikkeuksellisen riippuvaisia rakennusala, Teollisuuden omien arvioiden mukaan työllisten määrä on vähenemässä jopa 20 000 ihmisellä, ja ennusteet heikkenevät koko ajan.

Inhimilliset vaikutukset suuria

Kyse on merkittävästä määrästä työpaikkoja, perheiden kodeista ja kaikista niistä yrityksistä ja työpaikoista, jotka linkittyvät rakentamiseen. En halua, että ajaudumme pysyvään suurtyöttömyyteen alalla. Konkurssien, työttömyyden ja inhimillisten kärsimysten lisäksi riskinä on harmaan talouden kasvu ja työvoiman hyväksikäyttö, esim. siivoajat ja marjanpoimijat ovat paljon esillä.

Sota heijastuu myös idän asuntomarkkinaan. Maansisäinen polarisaatio kasvaa; kaupungeissa on asutuspula ja korkeat hinnat, maaseudulla tyhjiä asuntoja ja

Kansanedustaja Niina Malm (sd).
Kuva: Katja Karjalainen.

taajamissa isoja omakotitaloja. Venäläisten puuttuminen näkyy rajan asuntomarkkinoilla. Kymppitonilla myydään kolmioita. Samoin vaatekaupat katosivat.

Asuntosäätiön mukaan synkkydestä kertovat korkeat luvut konkurssien määrästä. Koska rahaliikenne Venäjältä pysähtyi, kiinteistöjen omistajat ovat laininlyöneet velvoitteitaan. Omistajia ei useinkaan edes tavoiteta. Pakkolunastus voidaan tehdä, jos yleinen tarve sitä vaatii.

ARA-tuotannon vähentäminen sopii huonosti tähän hetkeen.

Risto Kolanen

Vuosi 2024 on juhlavuosi

Juhlaseminaari 2024

Asukasliitto ry – Boendeförbundet rf täyttää 50 vuotta!

Asukasliitto perustettiin 1974 palvelemaan asukkaita, niin vuokralla asujia kuin omistusasujia. Asumisoikeusmuoto oli tuolloin vielä tulevaisuutta ja tämä hallintamuoto tuli todeksi 1990. Liiton historiasta on perusteellista kirjattua tietoa, **Risto Kolasen** ansiokkaiden artikkeleiden muodossa. Liiton hallitus miettii ensi vuoden juhlaseminaarin paikkaa ja ohjelmasisältöä jo nyt. Nykyiset asumisen kuviot eivät vain tahdo antaa työrauhaa ja aikaa juhlien järjestämiselle.

Vuoden 2014 seminaari pidettiin Tallinnassa

Olemme johdonmukaisesti pitäneet valtakunnalliset seminaarit eri paikkakunnilla Suomessa. Tuntuu mielekkäältä voida tutustuttaa jäseniä uusin paikkakuntiin, ja isäntäkaupungit saavat

julkisuutta lehtemme puitteissa ja verkossa. Vuonna 2014 järjestimme 40-vuotisseminaarin Tallinnassa. On somaa todeta, että mikään ei oikeastaan ole muuttunut kuluneen 10 vuoden aikana. Professori **Pentti Arajärvi** piti vaikuttavan puheen asunnottomuuden poistamisesta ja sosiaalivaliokunnan asuntojaoston puheenjohtajan, kansanedustaja **Juha Väätäisen** esitelmän nimi oli ”Asuminen on Suomessa liian kallista”. Mikä on siis muuttunut?

Ensi vuonna on ”totuuden hetki”

Syksyllä 2024 on valtaosa hallitusohjelman asumiseen suoraan vaikuttavista lakiuudistuksista ja asetuksista astuneet voimaan. Seminaarin yleisteema on siis jo nyt päätetty, toisten toimesta. Viidessäkymmenessä vuodessa on jo sellainen kaari, että on syy-

tä luoda jotakin pysyvää, juhluvuoden kunniaksi. Idean poikasia toki on, mutta hallitus ottaa kiitollisena vastaan jäsenten ehdotuksia siitä, kuinka voisimme juhlistaa tasavuosiämme.

Se on joka tapauksessa selvää, että emme lähde ”merta edemmäksi” juhlimaan tasavuosi. Emme myöskään lähde kovin kauaksi pääkaupunkiseudulta, vaan panostamme kaikki voimavarat poikkeuksellisen mittavaan ja laadukkaaseen ohjelmaan.

Viime vuosikymmenen puhujia:

2014	Professori
2015	Apulaiskaupunginjohtaja
2016	Toiminnanjohtaja
2017	Kansanedustaja
2018	Toiminnanjohtaja
2019	Y-Säätiö
2020	Korona
2021	TVT-yhtymä
2022	Hallituksen pj. VAV

Juhlaseminaari pidetään vuoden 2024 lokakuussa.

Hyvät osallistujat, hyvät luennoitsijat ja hyvä ruoka

Tämä on ollut menestysreseptimme kaikkina vuosikymmeninä ja niin se tulee olemaan vastakin.

Tervetuloa ensi lokakuussa!

Toimitus

Pentti Arajärvi
Anni Sinnemäki
Heikki Hursti
Maria Ohisalo
Anne Viita
Juha Kaakinen
Peruttu
Lauri Ahonen
Jussi Särkelä

Asumisalan seminaari

Imatra Suomen kansallisihmeenä

Harvinaisen Taalainkoivun lehtiä puistossa. Lehden perusteella erottaa harvinaisemmat koivulajit. Koivulla on kolme erikoismuotoa: Pirkkalan koivu, Loimaan koivu ja Taalainkoivu.

Tyhjät rautatiekiskot kertovat menneistä ajoista ja vilkkaasta liikenteestä.

Imatra perustettiin vuonna 1948, kaupunki siitä tuli 1971. Asukasluku on 25 000 henkeä, suurimmat työllistäjät ovat Imatran kaupunki, Stora Enso Oyj, ja sen omistamat Kaukopään ja Tainionkosken tehtaat, Ovako Imatra Oy Ab, Ehkva ja Rajavartiolaitos. Imatra on teollisuuskaupunki ja sijaitsee Venäjän rajalla, rajan toisella puolella on Svetogorskin kaupunki vain seitsemän kilometrin päässä keskustasta. Ennen sotaa ei ollut Imatraa eikä Ensoa, vaan ne kuuluivat Jääsken kuntaan. Venäläiset vaativat itselleen talvisodan ja jatkosodan rauhanneuvotteluissa nykyisen Svetogorskin alueen, koska siellä oli suuri teollisuuskeskittymä, Enso-Gutzeit pääkonttoreineen, joka sitten siirtyi Suomen puolelle, missä sillä oli ennestään jo paljon teollisuutta. Monien vaiheiden jälkeen syntyi ruotsalais-suomalainen Stora Enso, fuusioyhtiö.

Hotelli- ja kylpyläkulttuuria jo 250 vuotta

Arkkitehti **Usko Nyströmin** suunnittelema ja vuonna 1903 valmistunut Valtionhotelli täyttää 120 vuotta. Hotelli oli ensimmäiseltä nimeltään Gran Hotel

Cascade ja oli taitavan piirtäjän Usko Nyströmin tärkein luomus. **Imatran seminaarin sunnuntain kiertoajelu** pysähtyy Valtionhotellin upeisiin maisemiin. Vieressä virtaa Imatrankoski, Saimaan ja Vuoksen vesistöt. Haasteena hotelliin rakentamiselle olikin miljöö, miten saada hotellin rakentaminen täydentämään maisemaa arvokkaalla tavalla. Tuloksena syntyi rakennustaitteellinen monumentti, jossa mielikuviutus kumpuaa jugendtyylissä. Käsiyöläisten ammattitaitoa arvostettiin.

Syyskuun viimeisenä viikonloppuna seminaariväki majoittui Imatran Kylpylä Spa Resort hotellissa. Hotelli oli täynnä suomalaisia lapsiperheitä. Kylpyläkulttuurista Imatra onkin kuuluisa ja kaupungissa on edelleen useista kylpylähotelleja. Myös Valtionhotelli lukeutuu kylpylähotelleiksi, samoin entinen parantola, Holiday Club Saimaa.

Imatran vesivoimalaitos ja vesistöt

Vuonna 1929 valmistunut Imatran vesivoimalaitos sijaitsee kaupungin keskustassa. Voimalaitos on Suomen suurin ja sen teho on 192 MW ja putouskorkeus

24 metriä. Keskimääräinen vuosisuoritus riittää noin 50 000 sähkölämmitystalouden vuosikulutukseen.

Oletettavasti esi-isämme ovat suhtautuneet koskeen kunnioittavasti, pelonsekaisella hämmennyksellä. Lähin ympäristö säilyi kauan luonnonvaraisena ja asuttomana. Kansalliseepos Kalevalasta tunnetaan runon säkeet: **”Ei ole Vuoksen voittanutta - Yli käynyttä Imatran.”** Imatrankoski on Imatran tunnetuin nähtävyys, kesäisin koski kuohuu viidesti viikossa. Kiertoajelumme oli onnekas - koski kuohui.

Vuoksi on Saimaasta Laatokkaan virtaava Vuoksen vesistön laskujoki. Vuoksen valuma-alue käsittää Vuoksen ja Saimaan. Imatrankoski padottiin 1920-luvun alussa ja kaupunkipuro valmistui Imatralle vuonna 2015 Fortumin Imatrankosken voimalaitoksen lähelle Vuoksen varrelle. Padotun Imatrankosken vuotovesissä on säilynyt vanha taimenkanta, jonka vahvistamiseksi ja myös virkistysalueeksi tehtiin **Kaupunkipuro**, johon ohjataan osa voimalaitoksen vedestä. Taimenkannan lisääntyminen on tutkijoiden mukaan onnistunut odotuksia paremmin. Puroon on muodostunut toimiva ekosys-

teemi, myös ahventa, haukea ja kivisimppua on tavattu. Imatra sijaitsee geologisten suurmuotojen risteyskohdassa ja merestä nousivat kalliot. Saimaa **UNESCO Global Geopark** kokoaa yhteen luontokohteet. Nykyisen kaupungintalon tiloihin suunnitellaan Valtakunnallista erä- ja luontomuseota, jolloin kaupungin hallinto siirtyy keskustaan.

Teksti: **Riitta Salasto**
Kuvat: **Katja Karjalainen**

Valtionhotelli koristeellisena monumenttina.

Liikennepyyrät kertovat vahvasta kalastuskulttuurista. Liikennevaloja ei juurikaan Imatralla ole.

Perinnetaloja Enson työläiskorttelissa kunnostetaan ja myydään paluumuuttajille.

Vesi Imatran voimavarana. Kuva: Carita Kärkinen.

Suomen suurin puukoulu.

Ovako Oy valmistaa konerakennusterästä.

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle sekä sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta, HE 74/2023

Asukasliitto ry on kaikkien asumisen hallintamuotojen asukkaiden parhaaksi toimiva valtakunnallinen toimija. Liitto lausuu hallituksen esityksestä seuraavasti:

Yleisesti toteamme, että valtiontalouden tervehdyttäminen on akuutti tarve. Emme kuitenkaan voi hyväksyä tapaa, jolla todella merkittävään määrään talouksien perustoimentuloja puututaan ilman kattavaa vaikutusarviota. Lisäksi esityksessä on otettu puutteellisesti huomioon niin maantieteellisten alueiden kuin demograafisten rakenteiden merkitykselliset erisaisuudet. Tämä puute ilmenee erityisen selkeästi Helsingin kohdella ja puutteellisessa kyvyssä huomioida pienituloisten työssäkäyvien, varsinkin yksinhuoltajien ongelmallista tilannetta, jos tämä esitys hyväksytään sellaisenaan.

Kyseenalaisia asioita ovat ainakin; ansiotulovähennyksen poistaminen, Helsinki-luokituksen poisto ja omistusasuntojen tuen

jättäminen kokonaan asumistuen ulkopuolelle. On huomioitava, että nyt ehdotetut muutokset ovat tiettyjen kansalaisryhmien kohdalla siksi dramaattisia, että niiden vaikutuksista voidaan toki esittää valistuneita arvioita, mutta reaali maailmassa todellisuus on jotakin aivan muuta.

Ansiotulovähennyksen poistaminen

Olemme kyselemällä yrittäneet selvittää, ymmärtääkö ”Matti Meikäläinen” tämän poistamisen syyksi esitettyä logiikkaa? Ei ymmärrä. Mahdollisuus tehdä edes vähäisesti palkkatyötä, ei todellakaan ole esteenä vakituisen työsuhteen ottamiselle, jos sellainen mahdollisuus tarjoutuu. Ainoa varma asia on se, että näin poistetaan pienikin kosketuspinta työntekoon.

Helsinki-luokituksen poisto

Tähän voi vain kommentoida, että esitykseen pohjaksi ei ole tehty tarpeellista analyysiä virallisten tahojen tuottamasta tilastotiedosta. Muiden pääkaupunkiseudun kuntien (pois lukien Kauniainen ja Espoon ”kultarannikko”) vuokratasot ovat selkeästi alhaisemmat. Asiaa ei voi kuitata yleisluontoisella toteamuksella,

varsinkin kun vertailuun on sisällytetty kaupunkien ARA-vuokra-asunnot.

Hallituksen esitystä koskien tuen kokonaispoistoa olisi hyvä ”koeponnistaa” vuosina 1945–54 syntyneiden naispuolisten leskien ja heidän muuten yksinelävien kanssasisartensa keskuudessa. Nämä ruhtinaallisia työeläkkeitä saavat tuhannet naiset voisivat kertoa hallitukselle miltä tuntuu joutua myymään todella vaatimattomasti elämälä hankitun asuntonsa ja siirtyä asumaan sijoittajan tarjoamaan vuokra-asuntoon.

Yhteenveto

Asukasliitto kokee hallituksen esityksen olevan kokonaisuutena sosiaalipoliittinen kannanotto, jossa tavoiteltavalla säästöllä on sekundäärinen merkitys. Toisijaista ei kuitenkaan ole lainmuutoksen hyvinkin mahdolliset vaikutukset, joista merkittävin on toimeentulotuen piiriin kuuluvien talouksien merkittävä lisäys. Siitä kehityksestä ei tarvitse tehdä erillistä vaikutusarviota. Vaikutukset ovat yhteiskunnan ulkopuolelle joutuminen, ylisukupolvinen köyhyys ja muut sosiaaliset ongelmat.

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Lausunto lausuntopyyntöön hallituksen esitykseksi eduskunnalle yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta, Dnro VN/22377/2023

Asukasliitto ry on kaikkien asumisen hallintamuotojen asukkaiden parhaaksi toimiva valtakunnallinen toimija. Liitto lausuu ja kommentoi hallituksen aikeita asumistuen uudistamiseksi seuraavasti:

1. Hallitusohjelmassa vakuutetaan, että 300 €:n **ansiotulovähennyksen poistamisen** primääritavoite on kannustaa ihmisiä hakeutumaan kokoaikaan työhön. Tällä hetkellä monet haluaisivat tehdä yhtä työtä, jonka palkka riittäisi elämiseen. Lisääkö vähennyksen poistaminen riittävän hyvin palkatun kokoaikaan tarjontaa?

2. **Perusomavastuun korottaminen** kuvataan neutraaliksi toimenpiteeksi kaikkein pientuloisimpien kohdalla. Vaikka näin olisi, pienentää muutos tukea tietyltä tulotasolta alkaen.

3. **Omistusasuntojen asumistuen lakkauttamisen** tarkoitus on kohdentaa tukea kaikkein pienituloisimmille ja vähävaraisimmille. Nyt tukea ovat

saaneet pienituloisimmat, joiden omistamalla asunnolla ei aina ole vaihtoarvoa tai arvo on mitätön. Näiden ihmisten joutuminen asunnottomiksi tulee yhteiskunnalle kalliimmaksi hoitaa kuin asumistuki; näin erityisesti lapsiperheiden kohdalla. Kirjaukseen tulisi sisältyä myös konkretiaa.

4. Hallitusohjelmassa on keskeisenä tavoitteena edullisen asumisen luominen sinne missä työpaikat ovat. Miten tämä korreloi sen kanssa, että **kalleusluokituksessa poistetaan ykkösluokka** eli ns. Helsinki-lisä? Toimenpide kertoo vaikutuskeinojen sattumanvaraisesta valitsemisesta. Ykkösluokan poistaminen lisää matalapalkka-alojen työntekijöiden siirtymistä pois Helsingistä. Nämä ihmiset työskentelevät usein vuorokaudenaikoina, jolloin julkinen liikenne ei palvele heidän tarpeitaan.

Yhteenveto

Asukasliitto ry vaatii, että hallitus arvioi huolella ja julkistaa päätöksensä vaikuttavuuden. Jokainen kotitalous, jonka hallitus sysää päätöksillään toimeentulotuen puolelle, on potentiaalinen, mittava ja aiheeton kustannusriski yhteiskunnalle. Negatiiviset vaikutukset saattavat lisäksi olla monipuolisia ja ylisukupolvisia.

Asetusluonnos asukasvalinnan tulorajoista valtion tukemissa asunnoissa

Muutosluonnos 7.11.2023

Ympäristöministeriö pyytää alan toimijoita lausumaan mielipiteensä ehdotetusta asetuksen muutoksesta, jolla on tarkoitus palauttaa tuloajat ns. ARA-vuokra- ja asumisoikeusasuntojen vuokralaisille. Asetus 166/2008 on tuki ollut ennenkin tämän saman muutoksen kohteena. Edellisellä kerralla tuloajatarkastamisen perui asunto-, energia- ja ympäristöministeri **Kimmo Tiilikainen** vuonna 2019. Syy oli yksinkertaisesti tarkastamisen toimimattomuus ja suhteeton byrokraattinen kuormittavuus. Nyt saman tarkastamisen haluaa palauttaa 1.6.2024 alkaen ympäristö- ja ilmastoministeri **Kai Mykkänen**. Lausunto

annetaan sähköisesti, osin valintavastauksin, joten luettavuuden kannalta katsomme paremmaksi kertoa liiton kanta kirjallisissa muodossa.

Asukasliitto ry:n kanta tulojen tarkastamiseen

Edellisestä kokeilusta on nyt muokattu kevytversio. Tarkastus tehdään hakuvaiheessa ja tilanteessa, jossa asukas muuttaa toiseen ARA-rajoitusten alaiseen asuntoon. Edellisellä kerralla oli tarkoitus tarkistaa määrävällein koko asuntokannan talouksien tulot.

Asukasliitto vastusti edellisellä kerralla tarkistamisprosessia. Niin teemme nytkin.

Yhteiskuntaoppineet sanovat yksiselitteisesti, että tilanne, jossa joku jonottaa – usein vuosikautia – saadakseen vuokra-asunnon omaa tulotasoaan köyhemmälle alueelle, ei yksinkertaisesti ole olemassa. Sosioekonomisesti pyrimme sitoutumaan vertaisimme, usein hieman meitä varakkaampaan yhteisöön. Asukasvalinnan nykyiset kriteerit ovat nykyisellään aivan riittävät. Siis, kyseessä on erittäin marginaalinen ilmiö ja tällaiseen ei pidä tehdä nytkään työläitä rajoituksia.

Toinen yhtä selkeä ongelma on asuntoa hakevaan talouden todellisten tulojen toteaminen hakupäätöstä tehtäessä. Elämämme on muodostunut tulojenkin

osalta hyvin lyhytkestoiseksi. Ansioitaso ei ole siten vakaa, varsinkin tuettuun vuokra-asumiseen hakevien talouksien kohdalla, että voitaisiin edellisten vuosien verotustietojen perusteella tehdä tarkoituksenmukaisia päätöksiä. Todella vakaaista tuloista saavat tänään nauttia lähinnä eläkeläiset ja julkishallinnon virkasuhteessa työskentelevät. ARA-vuokramailmassa asuvat ja sinne hakevat tulevat ansioiden erityisen nopean vaihtuvuuden maailmasta. Jossain määrin vakaampaa on oletetusti aso-talouksien tulomuodostus. Se ei kuitenkaan oikeuta tällaiseen byrokraattiseen tarkkailutoiminnan käynnistämisen.

Asukasliitto ry ei puolla tälläkään kertaa

Liitto ei siis tälläkään kertaa näe perustetta ARA-vuokra-asuntojen talouksien tuloajojen tarkastamiseen. Yhteisömme kanta perustuu puhtaasti panos-/tuotosarviolle. Tällainen prosessi ei vapauta juurikaan asuntoja niitä vielä enemmän tarvitseville. Lisäksi esitys on oudosti ristiriidassa hallitusohjelman kanssa, jossa tavoitteena on muun muassa luoda sellainen Suomi, jossa jokainen voi hankkia omistusasunnon työansioillaan. Myös segregaaation torjumisen osalta esityksessä piilee selkeä tavoitteiden ristiriita.

Toimitus

Kolumni

Rovaniemi – Suomen pääkaupunki

Näin valtamediassa (HS 25.9.) uutisoitiin. Lapin pääkaupunki on nyt myös maan pääkaupunki. Tällainen arvonnousu tulee siitä, että Rovaniemellä on suhteessa eniten matkailuun liittyvää lyhytvuokrausta. Joulupukin kaupunki on näin laskien ohittanut sen varsinaisen pääkaupungin, Helsingin. Rovaniemen kaikista matkailijoiden yöpymisistä tapahtuu vuodenajasta ja sesongista riippuen 20–30 prosenttia muussa, kuin virallisissa hotellimajoituspaikoissa. Lyhytvuokraus tunnetaan maailmanlaajuisesti kirjainyhdistelmällä **airbnb**.

Airbnb-ilmio on globaali, maailmanlaajuinen. Sen juuret ovat USA:ssa. Siellä tämän alustataloudeksi nimetyn nettisivuston ylläpitäjäyhtiö on listautunut pörssiin. Se on liikevaihdoltaan miljardiluokan bisnestä. Jokainen tuon sivuston kautta majapaikan ottanut maksaa yöpymisen hinnassa osuutenaan 10–13 prosenttia sinne rapakontakaiselle pörsäyhtiölle.

Rovaniemellä, etenkin kaupungin ydinkeskustassa, on huomattavan paljon kerrostaloasuntoja turisteille markkinoidussa lyhytvuokrauskäytössä. Tällainen salahotellitoiminta ei ole ongelmattomaa. Kerrostalon rakennusluvassa määritellään talon käyttötarkoitus hyvin yksiselitteisesti. Jatkuva majoitustoiminta on asemakaavan ja rakennusluvan vastaista toimintaa.

Asukkaiden suhtautuminen asiaan tuntuu olevan hyvinkin moninaista. Yhdet näkevät tämän ilmiön rikastuttavan paikkakunnan tarjontaa hetkellisesti ryöpsähtävälle turistimassalle. Toisille se on häiriötekijä, normaaliin kerrostaloasumiseen kuulumatonta häsläämistä. Monet keskustan asukkaat ovat tuskaantuneita, kun oma kotikerrostalo on muuttanut hotellinomaiseksi majoitustaloksi. Asukkaiden piirissä on nostettu asiaa esille juuri tämän ilmiön aiheuttaman häiriön vuoksi.

Kaupunki valvovana viranomaistahona löydettyä tietoisesti lai-

min velvollisuutensa. Ilmoittavat lausumissaan, että asialle ei voi tehdä mitään, kun ei ole olemassa juuri tähän liittyvää ja nimenomaisesti juuri tätä toimintaa rajaavaa lakia. Kaupungilla on kuitenkin monopoliasema eli ehdoton yksinoikeus päättää, mitä sen alueella oleville tonteille voi rakentaa, ja mihin tarkoitukseen rakennetaan.

Ammattimainen majoitustoiminta on tiiviisti kytköksissä asuntosijoittamiseen. Rovaniemellä kokonaisia asuin-kerrostaloja on mennyt jo rakennusvaiheessa asuntosijoittajille. Tämä satumaa, joulupukin kotikaupunki, on tässä maassa asuntosijoittamisen pääkaupunki. Sijoitusasunnot ovat juuri niitä, mitä tarjotaan lyhytvuokraukseen. Siitä kun saa nopeasti runsasta vuokratuottoa. Paikallisista päättäjistä useatkin kuuluvat harjoittavan omaa sijoitusasunnon lyhytvuokraustoimintaa.

Tänne joulupukinmaahan on muodostunut yltiöpäisen asunnotuotannon myötä asuntosijoittamiselle otolliset markkinat. Suhdanteet ovat kuitenkin nyt muuttuneet, ja suuret, kansainväliset konsortiot ovat ainakin nyt kadonneet Suomen asuntomarkkinoilta. Rovaniemellä tämä näkyy myymättömien asuntojen runsaana määränä. Asuntojen uudistuotanto on jäissä, kun rakennusyhtiöt pelkäävät valmistuvien asuntojen jäävän omiin käsiin.

Tälle lainvastaiselle kummallisuudelle ei asiasta päättävien mukaan voi tehdä mitään, kun ei ole olemassa tätä ilmiötä rajaavaa lainsäädäntöä. Hallitusohjelmaan on kuitenkin kirjattuna aie tällaisen lain säätämiseen ryhtymisestä. Se tarkoittaa käytännössä useita vuosia, jotta sellaisella lailla – missä muodossa se sitten tulee – olisi mitään käytännön merkitystä. Eikä sillä tämän paikkakunnan joulupukkiuskovaisten päättäjien kannalta tunnu olevan niin kiirettäkään.

Unto Nikula
Rovaniemi, Korkalovaara

Yleishyödyllisyyttä merellisessä Helsingissä

Asukkaat ottivat yhteyttä liiton neuvontaan, koska he olivat epävarmoja yhden yleishyödyllisen toimijan tavasta hoitaa asioita. Onneksi tapaus on sen verran erikoinen, että vastaavia toivottavasti ei montaa löydy.

Tausta lyhyesti

Vuokraloyhtiö on rakennuttanut 1972 kohteen halutulle alueelle eteläiseen Helsinkiin. Talo oli alun perin 4-kerroksinen. Vuonna 2011 lisättiin taloon viides kerros, jonka varuste- ym. taso on aivan eri maailmasta kuin alla olevien neljän kerroksen. Vanhat 1.–4. kerrokset ovat vapautuneet ARA-rajoituksista ja tämä on johtanut siihen, että vuokranantaja kohdistaa niihin vuokrankorotuksen ja ylin kerros, joka on korkotukilainoitettu saa nauttia nollatason vuokrankorotuksista.

Rakennuksen asuntojen tekniikka on täysin integroitu ja ulkoalueet, autopaidat ja asukastilat ovat yhteiset.

Tarkistettuani tilanteen ARA:ta ja konsultoituani "itseäni viisaampia" kirjoitin **alla olevan viestin kohteen asukastoimikunnan jäsenille:**

"Hei, yritin kysyä tästä hieman lisää "alan" ihmisiltä. Tämä tapaus voidaan jakaa selkeästi kahden osaan:

- Oikeutus ARA-rajoitusten mukaan
- Tasavertainen kohtelu vuokranmaksuyksikössä.

1. ARA-rajoitukset

Tässä on mitä ilmeisimmin toimitettu ARA-rajoitusten rajoissa. Kuulopuhe, että 5. kerroksen rakentamiseen olisi saatu peruskorjausavustusta on kuulopuhetta, ellei ole dokumentaatiota noin 12–14 vuoden takaa.

Siis, ARAn kannalta katsottuna ei ole olemassa kuin vuokranmaksuyksikkö "5. kerros" ja sen alapuolella olevat 4 kerrosta ovat "null and void", eli eivät ole olemassa. Vuokraloyhtiön kannalta kaikki on siis ok.

Vuokranmääritysyksikön (vmy) tai kohteen alapuolella olevat neljä kerrosta ovat siis käytännössä omakustanneperiaatteen suojaa vailla. Asukastoimikunnan pj. sanoi, että kohteesta ei nosteta omalle pääomalle 7 % tuottoa. Se ei ole millään tavoin asiaan kuuluvaa.

2. Tasavertainen kohtelu vuokranmaksuyksikössä

Samassa kaikilta osin integroidussa asuinrakennuksessa on se ydinkysymys. Olen käyttänyt parasta saatavilla olevaa vmy-kohdata pisteytystä, joka ei ole täydellinen - mutta riittävän hyvä ja tullut siihen tulokseen, että vuokrat 1–4:ssä ja 5:ssä eivät ole tasapainossa. En lähde asiaa enemmälti avaamaan. Se johtaisi harhaan, kun vaikutusprosentteja kyseenalaistetaan jne.

Sen sijaan voi tehdä pienen "sormiharjoittelun" rivillä "RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YH-

Päivystäjän pakina

TEENSÄ". Viidennen kerroksen osuus budjetissa on 25 %, eli neljännes. Kyseisten rivien tulokset ovat:

1–4 (75 %)	- 81 701,18 €
5 (25 %)	- 194 392,82 €

Siis 5. kerros, eli 25 % aikaansaa 138 % enemmän rahoituskuluja kuin alapuolella olevat 4 kerrosta, eli 75 % asuinpinta-alasta.

Teidän tarvitsee katsoa vain yhtä riviä talouslaskelmassa:
5. kerroksen korkokulut
Toteutunut v. 2022 - 7 552,78 €
Budjetti v. 2024 - 125 424,62 €

Yhteenveto

Asukasliiton neuvonnan yksi tehtävä on yrittää neuvoa jäseniä ja kaikkia asukkaita, miten tulisi toimia. Tässä kohdassa ainoa neuvoni 1.–4. kerrosten asukkaille on hakeutua muualle asumaan. Tämä koskee erityisesti asumistuen piirissä olevia. Nykyisen hallitusohjelman puitteissa tulevat 1.–4. kerroksen asukkaat olemaan KELLAN halvempaan tai pienempään muuttamisen painostuksen kohteina viimeistään 2025. Jos itse maksaa vuokransa, niin jää mahdollisuus päättää, kuinka suuren osan käytettävistä tuloista haluaa asumiseen käyttää.

Kysykää jos jäi vaikeasti ymmärrettäviä kohtia.
Ystävällisin terveisin,
Hans Duncker
Asukasliitto ry neuvonta"

Eli sen pituinen se...
Leppoisia pyhiä toivottaa,
Hans Duncker

VAKUUTA VIISAASTI

VAKUUTUSMAKSUT NOUSEVAT VUODEN VAIHTEESSA – HINTOJEN KILPAILUKYKY OMALLA VASTUULLA

**S U O M E N V A K U U
T U K S E N O T T A J I E N
K E S K U S L I I T T O R Y**

Pelkän indeksin odotettavissa oleva vaikutus 5–6 %-n välissä – kokonaiskorotus voi painua yli 10 %-n

Olemme lähellä vuoden vaihdetta ja on jälleen se aika, kun tulee uudet vakuutuskirjat ja vakuutusmaksut. Maksamalla laskun hyväksyt nämä muutokset. Muutoksina voi olla vakuutusehtojen heikennyksiä ja vähintäänkin hintojen nousua, joka vuonna 2024 tulee jo pelkän indeksikorotuksen kautta olemaan merkittävä.

Digitaalisuus on tuonut mukanaan sen, että emme kiinnitä huomiota sisältöihin ja hintamuutoksiin. On helpompaa vain hyväksyä ja hetkellisesti päivitellä lähipiirille ja tuttaville, kuinka paljon maksut nousivat.

Nyt on juuri oikea hetki tehdä vakuutusten turvatarkistus ja hintojen päivitys

Kaikki kustannukset ovat vahvasti nousussa. Tämän jo yksinään pitäisi olla riittävä motivaattori hakemaan säästöjä. Vakuutusten

kautta se on mahdollista. Talven pimeät illat ovat hyvää aikaa pysähtyä riskienhallinnan ja vakuutusten äärelle. Ryhdy tuumasta toimeen ja mieti oma riskinkantokyky siinä ne vahingot, jotka johtavat taloudelliseen ahdingkoon. Kun nämä on listattu, varmista että Sinulla on juuri näihin tarpeellinen vakuutus turva olemassa. Vakuuttamalla ei kannata varautua kaikkeen mahdolliseen, se johtaa vain ylisuuriin kustannuksiin.

Lopuksi kilpailuta vakuutukset ja varmista että et maksa liikaa. Jos toimit nopeasti, ehdit vielä vaikuttaa vuoden 2024 hintoihin.

Suomen Vakuutusentottajien jäsenenä ilmainen tunnin konsultaatio oman turvan ympärillä kerran vuodessa – mahdollisuus aktivoida kilpailutus

Kun liityt jäseneksi www.vakuutusentottaja.fi saat neuvontaa ja tukea vakuutusten ostamiseen ja kilpailuttamiseen kuin myös

riskienhallintaan yleensäkin. Myös mahdolliset korvausasiat aiheuttavat usein neuvonnan tarvetta. Jäsenenä saat kerran vuodessa ilmaisen konsultaation oman vakuutusurvan ympärillä ja voit aktivoida myös vakuutusten kilpailuttamisen.

Muistutus paloturvallisuudesta talven pimeisiin iltoihin ja Joulunu

Näin joulun alla on hyvä varmistaa, että kodin turvavarusteet ovat kunnossa. Näistä mainittakoon palovaroritimet, sammutuspeitteet ja vuotovahdit. Sähkölaitteiden kunto on myös hyvä tarkistaa aika ajoin. Lapsiperheissä on hyvä suojata esim. pistorasjat, terävät pöydän reunat, lääkekaapit ja liesi, ettei lapsi vahingoita itseään. Kodin turvallisuutta on helppo parantaa pienillä turvavarusteilla, kuten lapsilukoilla, liesisuojiilla, turvaporiteilla ja liukuesteillä.

Turvallista Joulun aikaa ja Hyvää Uutta Vuotta!

Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto päiväkodille

Martta Wendelin päiväkoti
Tuusulassa Hyrylässä.
Kuva: Hannu Rytty.

Päiväkoti **Martta Wendelin** on 10-ryhmäinen päiväkoti, jossa on aloituspaikkoja 200 lapselle. Tuusulassa sijaitsevan päiväkodin tarkkaan harkittujen tilaratkaisujen ansiosta päiväkoti on viihtyisä ja turvallinen. **AFKS Arkkitehtien** suunnittelema puurakenteinen päiväkoti on erinomainen esimerkki siitä, miten rakentamisessa voidaan pyrkiä kohti kestävämpää tulevaisuutta. Päiväkoti sai kansainvälisen puuarkkitehtuuripalkinnon huhtikuussa 2023 ja lokakuussa Arkkitehtuurin Finlandia 2023 -palkinnon. Palkinnon myönsi 10. kerran Suomen Arkkitehtiliitto (SAFA).

Rakennuksen sijainti on jo harkittu tarkkaan ja ilmanlaatu- ja melututkimuksilla on varmistettu, että paikka on hyvä

tulevaisuuden päiväkodille ja varhaiskasvatukselle. Tavoitteena on ollut lasten hyvinvointi ja oppimista edistävä ympäristö. Lapsilla on omat tärkeät pienryhmät ja toimintaa on liikuntasalissa, ateljeessa, ruokahuoneessa ja isolla pihalla. **Kuvataiteilija Martta Wendelinin taidetta on käytetty näkyvästi osana päiväkodin sisustusta.** Martta Maria Wendelin (1893–1986) oli suomalainen kuvataiteilija, jonka postikortit ovat kaikkien suomalaisten rakastamia.

Monikäyttöiset tilat muuntuvat kuntalaisten harrastuksiin

Rakennuksen tilasuunnittelussa on **hyödynnetty Iloisen oppimisen Tuusula -käsikirjaa, työpajatyöskentelyä ja osal-**

listavaa suunnittelua. Lasten ajatuksia on kuultu esimerkiksi päiväkodin piha toiminnallisuuksissa. Lapset haluavat juosta, hyppiä ja kiipeillä. Kaikki rakennuksen tilat on suunniteltu monikäyttöisiksi ja muuntojoustaviksi kuntalaisten käyttöön. Liikuntasalia käyttää iltaisin paikallinen sirkuskoulu ilma-akrobatian opiskeluun. Ateljee puolestaan sopii hyvin taiteen perusopetuksen käyttöön. Rakennus otettiin käyttöön vuonna 2022.

Palkinnon saajan valinnut toiminnanjohtaja **Anna Herlin** korosti valinnassaan kohteen kauaskantoisia vaikutuksia käyttäjiinsä, ympäristöön ja ilmastoon. Arkkitehtuuri Finlandia -tuomari arvostaa myös historian kerroksia ja vanhan säilyttämistä.

Riitta Salasto

Päiväkodin valoisia sisätiloja. Kuva: Hannu Rytty.

Rakennusriitoja ratkomassa

Remonteista kannattaa sopia ennakkoon mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Kuva: Carita Kärkinen.

Asuttaessa voi tulla tarve remontoida asuntoa. Joko sitä halutaan muokata paremmin toimivaksi, miellyttävämmäksi tai korjata kulunutta tai jopa rikkoutunutta kohtaa. Jos itse ei ehdi tai osaa, voi remontin teettää. Usein ammattilaisen tekemänä remontti onnistuukin ja molemmat osapuolet ovat tyytyväisiä.

On kuitenkin monta asiaa, mikä remontissa voi mennä pieleen tai ainakin tuloksesta voidaan olla eri mieltä. Kun kuluttaja teettää remontin ammattinharjoittajalla, eikä reklamaatio ole johtanut asian ratkaisuun, on mahdollista hakea apua maksuttomasta **kuluttajaneuvonnasta** ja edelleen tehdä ratkaisupyynnö **kuluttajariitalautakuntaan.** Kirjoittaja on jäsenenä kuluttajariitalautakunnan rakentamiseen sekä kiinteistöjen ja asuntojen huol-

toon ja korjaukseen liittyvien asioiden jaostossa.

Toivon, että remontin teettämistä aikova lukisi tämän jutun. Olen varma, että monta pitkään hiertänyttä mielipahaa olisi vältetty, mikäli tämä olisi kirjoitettu jo aiemmin ja niin remontin tilaajat kuin myyjätkin olisivat pohtineet näitä asioita ennen remontista sopimista. Valitettavasti meillä lautakunnassa on jonossa useita riitoja, jotka ovat alkaneet jo vuosikymmenen alussa. Toivon palautetta artikkelistani sähköpostitse osoitteella asukasliitto@asukasliitto.fi.

Otan tähän juttuun vaikutteita neljästä riitojen tyyppiesimerkistä. Vaikka esimerkeissä kuluttajat eivät saaneet hyvitysehdotusta, on meillä ollut kaikista vastaavanlaisia tapauksia, joissa olemme päätyneet suosittamaan

hyvitystä, kun ammatinharjoittajan toimittamassa palvelussa on ollut kuluttajansuojalain mukainen virhe. Toivottavasti vastaavia ei tule lisää.

Mitä sovitaan tehtäväksi

Lähtökohtana kaupalle tulisi olla molemminpuolinen ymmärrys kaupan kohteesta. Tavarassa tai palvelussa on virhe, mikäli myyjä on markkinoinnissaan antanut siitä virheellistä tietoa. Toisaalta osapuolten tulkinta siitä, mitä sopimuksen sanoilla tarkoitetaan, voi olla eri. Esimerkkinä tapaus, jossa oli sovittu tehtävän tontin rajalle tietyn pituinen aita. Jälkeenpäin tilaaja reklamoi, ettei ao. aita ole niin korkea, että se erottuisi lumikinoksesta. Olisi ollut helppoa pyytää ja laatia jonkinlainen malli- tai mittapiirros aidan rakenteesta ennen tilaamista. Nyt myyjä oli luvannut

tehdä tietyn pituisen aidan ja oli sen tehnyt. Tilaja oli luvannut maksaa tietyn summan tehdystä aidasta. Talvella ei satanut normaalia enempää lunta ja aita löytyi taas keväällä.

Vaikuttamista hintaan

Hinnasta tai sen perusteesta tulee myös sopia tapauskohtaisesti. Urakoitsija oli tehnyt maanrakennustöitä tilaajan naapurille. Tilaja tilasi myös omalle tontilleen mielestään hyvin samanlaisen työn. Laskun saatuaan hän oli yllätynyt, kun hinta oli miltei kaksinkertainen. Urakoitsijan selitys oli, että maa-ainekset työhön haettiin kauempaa ja näin kuljetuskustannukset nousivat. Lisäksi työhön oli käytetty osin myös eri aineksia. Kun hinnasta ei oltu etukäteen sovittu, tulee tilaajan maksaa lasku, ellei se selvästi ole kohtuuton. Sillä, mihin hintaa naapurille jokin työ tai aines on hinnoiteltu, ei ole mitään vaikutusta toiseen kauppaan.

Kukin yritys hinnoittelee tuotteensa itse, eikä se seikka, että urakoitsija todennäköisesti saa alennuksia hankkiessaan tarvikkeet sopimuskumppaneiltaan aina tarkoita, että ne tulisivat näin halvemmaksi tilaajalle. Urakoitsijalle tulee kuluja tuotteiden hankkimisesta ja on normaalia, että hän myös hinnoittelee mukaan jonkinlaisen katteen. Edullisuus tilaajalle voi tulla hinnan sijaan siitä, että omaa aikaa ei sitoudu oikeiden tarvikkeiden hankintaan ja urakoitsijan työ sujuu viivytyksittä, jos tilaaja ei onnistu hankkimaan kaikkea tarvittavaa työvaiheiden tarpeen mukaan. Urakoitsijalla on myös yleensä parempi laatutieto tarvikkeista. Toki voidaan myös sopia,

että urakoitsija esittää laskut tarvikkeista ja lisää laskuun jonkin prosentin päälle. Laskun hintoja ei kannata verrata nettihintoihin.

Jos kustannuksien vuoksi tingitään hyvästä rakennustavasta, tulee urakoitsijan ammattilaisena kertoa riskeistä niin, että tilaaja ne ymmärtää. Mahdollinen säästö ei siis ole yleensä tilaajan etu, eikä voitane suositella sitä millekään pidempään käyttöön tulevalle työlle, sillä ajan myötä riski konkretisoituu varmemmin.

Ehkäpä saan jatkossa kertoa työjonomme pienentyneen ja palstatilaa muille esimerkeille. Lopuksi toivon, että remontoitte innolla ja mikäli oma osaaminen epäilyttää, käännytte rohkeasti eri ammattilaisten puoleen. Asumisesta tulee miellyttävämpää vähälläkin vaivalla ja toimiva koti tuo iloa elämään.

Asukasliiton neuvontaan kannattaa ehdottomasti olla yhteydessä, mikäli jokin asumiseen liittyvä asia askarruttaa.

Toivo Kärkinen

*Asukasliiton hallituksen jäsen
Kuluttajariitalautakunnan jäsen*

Tutkija ja runoilija

Asunnottomien yö toisen kerran valtiovallan torilla

Asunnottomien yö -kansalaisliike tuli 17.10. Helsingissä korona-ajan siististä sisätilasta ulkosalle **Kansalaistorille**. Se on vähän kolho ympäristö tapahtumalle, mikä korostuu päivänvalossa. Helsingin Sosiaalinen Oikeudenmukaisuus ry käyttää yhä intiimimpää tilaa **Harjun nuorisotalon** ja **Dallapé-puiston** luona. Torit ovat liian isoja tapahtumalle, mutta nyt eduskunnan edessä paraatipaikalla. Teltat, ruoka ja virvokkeet olivat hyvin tarjolla. Tosin ensi kertaa grillimakkaraa ei ollut tarjolla, valokuvaajakaverini huomautti.

Rohkea visio -palkinto luovutettiin **ARA:n asumisneuvontatiimille** tapahtumassa. Erityisesti ”Palkinto annettiin rohkeudesta asettua asunnottomuutta kokevan ihmisen asemaan valtionhallinnon koneistossa”. Palkinnon luovuttivat **Sanna Tiivola** ja **Vlada Petrovskaja** **Vailla vakinaista asuntoa ry**:stä ja palkinnon pokkasivat **Sina Rasilainen** ja **Vilja Kamppila**.

Asunnottomien yön tulet toivat valoa pimenevään iltaan. Musiikki ja puheet kääntyivät loppusuoralle, **Arppa duo** lopun kiinnostavimpana. Paikalla esiintynyt **Paleface** kohtasi tapahtuman yleisöä ja järjestöyöntekijöitä. Arska-patsas luovutettiin Homeless Academy ry: toiminnanjohtajalle **Ari ”Huli” Huldenuille**. Kansalaistorin telttakylässä oli edustettuna laaja joukko järjestötoimijoita, jotka auttavat asunnottomuutta kokevia ihmisiä. Neuvonnan ja ohjauksen lisäksi järjestöt tarjosivat tapah-

Presidentti Tarja Halonen oli tapahtuman suojelija. Vieressä Pentti Arajärvi.

tumayleisölle lahjoitustuotteita ja ruokaa. Tapahtumayleisö sai muun muassa osallistua Diakonissalaitoksen nelmointityöpajaan.

Tosiasioita asunnottomuudesta

Suomessa asunnottomuus ei juurikaan näy katukuvassa. Osaltaan tämä johtuu siitä, että kaksi kolmasosaa (70 %) yksinelävistä asunnottomista yöpyy tuttavien luona. Ulkona nukkuvat asunnottomat hakeutuvat tyyppillisesti piiloon katseilta esimerkiksi metsiin, rappukäytäviin, avoimiin liiketiloihin tai ensisuojaan. Heitä vuoden 2022 lopulla oli 492 henkilöä.

Asunnottomuutta kokevista yli puolet on pääkaupunkiseudulla. Helsingissä yksineläviä asunnottomia oli 896, mikä on 313 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Espoon asunnottomuus väheni 60:llä 373 henkilöön. Muissa suurissa kaupungeissa asunnottomuus lisääntyi tai pysyi ennallaan. Esimerkiksi **Vantaalla** yksineläviä asunnottomia oli 291. Määrä kasvoi edelliseltä vuodelta 72:lla. Suhteellisesti eniten asunnottomia, 377 henkilöä, oli **Turussa**, joka on 2,0 asunnottomia 1 000 asukasta kohden. Helsingissä suhdeluku oli 1,7.

Kaikki tarinat eroavat paljon toisistaan, mutta asunnottomia kohdatessa huomasimme sirpaleisen lapsuuden ja elämän toistuvan usein. Myös elämän yhtäkkiset onnettomuudet tai kriisit ovat olleet monelle syynä asunnottomuuteen.

Kenelle kaupunki kuuluu?

Merete Kemppainen on ammatiltaan kaupunkisuunnittelun erikoistunut arkkitehti, joka on erityisen kiinnostunut siitä, miten rakennettu ympäristö peilaa sosiaaliseen hyvinvointiin. Hän aloitti väitöskirjatutkimuksen ”oikeus kaupunkiin” -teemalla **Aalto-yliopistossa**. Kaupunkisuunnittelulla ja arkkitehtuurilla on oma, iso roolinsa asunnottomuuden ja eriarvoistumisen ehkäisemisessä ja hoidossa. Asuntopolitiikalla ja -tuotannolla on luonnollisesti valtava merkitys, mutta hän haluaa kiinnittää

Tutkija Merete Kemppainen korostaa kaupungin ja sen julkisten tilojen kuuluvan kaikille.

huomion itse kaupunkiin, sen elämään ja julkisiin tiloihin.

Julkisen tilan muodonmuutos vaikuttaa erityisesti kaikkein haavoittuvaisimmassa asemassa oleviin: asunnottomiin ihmisiin. Heidän pääsy- ja käyttöoikeutetaan julkisiin tiloihin rajataan, koska asunnottomien läsnäolo koetaan huonoksi yritysten imagolle ja kaupunkien peräänkullutetulle talouskasvulle. Julkiset tilat ovat usein ainoa paikka missä asunnottomat voivat olla, sillä ne mahdollistavat heidän toimeentuloaan ja turvallisuuttaan. Asunnottomien sysääminen syrjään, pois silmistä ja mielestä, vahingoittaa heitä ja heidän oikeuksiaan ihmisinä.

Risto Kolanen

Kuvat: Katja Karjalainen & Mirkka Pihlajamaa/VVAry

Merja Jansson
17.10.2023 torilla:

Joulu asuntolassa

Painan nappia
Joka ei vuosiin ole kuulunut ulkopuolella
Enhän asu hotellissa kylve kynttilänvalossa

Maailma juhlii joulua
Tätä huonettani en edes siivoa vaikka se on naisen osana
Kaikissa vuosisadoissa

Hylkäsin naisen itsessäni
Se liukeni punaviiniin
Samaa juonut olen myös kirkossa
Ensin join lasista sitten halpa pullo huulilla

Tänään lukitsen oveni
Sammutan ainokaisen valoni
Ettei kukaan tajua, että olen vielä maailmassa
Vaadi mua mukaansa

Tänään en juo viiniä
Vapisevista käsissä vain vesilasi
Joululauluna soi Varpunen taustalla
Haluan vain poistua liian paljon muistoja

En vaan tiedä minne menisin
Kun sieltäkin jo takas palasin
Yöllä joku hakkaa ovea
En vastaa tuijotan silmiin mustaa joulua

Ehkä huomenna tai jonkun juhlahyökkäyksenä
Saan selvin silmin katsoa sua ja sun kasvoja
Tässä nyt niin tyhjässä huoneessa

Kierrätysidea

Kierrätysideat facebookissa on saanut jo 80 600 jäsentä.

Vanha mekko saa uuden tarinan

Tyttären vanhasta vanhojen tanssimekosta 1990-luvun lopussa syntyi tyttären tyttärelle rippipuku, Andrey Hebrunin 1950-luvun mallin mukaan. Kuvan tyttö löysi netistä, ja ei ollut kaavoja. Vanha puku purettiin ja pestiin kappaleina, silitys. Yläosan kaavaan sovellettiin kesämekkoakaavaa, kaulukseen vanhaa kaulaliinaa, ja täyskelloon hameeseen sain asiantuntevaa apua. Ne-

tistä löytyy laskukaava täyskellon kaavaan. Kaikki kaavakappaleet saivat vuorin silitettävästä tukikankaasta. Tuli ryhtiä ja taakse yläosaan tuli saumoihin muoviset tuet. Perheen koira sai vielä samasta kankaasta ”mirrin” eli rusetin juhlapäivänä kaulaansa. Jokaisella löytyy kaapista uudistettavaa vaatetta. Vie aikaa, mutta kannattaa. Vaate saa tarinan ja yhteinen tekeminen palkitsee. **RS**

Vanha mekko pitkänä.

Uusi mekko.

Kuvat: Riitta Salasto

Syksyn Vaasan kaupunginteatterin uutuudet käsittelevät murtumia. Kuvataan ihmisten tai yhteisöjen käännskohtia tai murtumia.

Kaaos-näytelmä Vaasan kaupunginteatterin Julia-näyttämöllä

Kaaos Julia-näyttämöllä Vaasassa. Näyttelijät Emma Sofia Hautala (vas.), Saana Rautavaara (kesk.) ja Sonja Halla-aho (oik.) Kuva: Linus Lindholm.

Kaaos-näytelmä esittää kolmen naisen tarinan ja selviytymisen ongelmien keskellä. Naiset myös tukevat toisiaan ja muodostavat energisen kolmikön. Teos pitää intensiivisessä otteessaan alusta loppuun ja näyttelijöillä **Sonja Halla-aholla** (Emmi), **Saana Rautavaaralla** (Sofia) ja **Emma-Sofia Hautalalla** (Julia) riittää rooleja ja puvun vaihtoja uskomattomalla nopeudella. Olen nähnyt Kaaos-näytelmän aiemminkin, mutta **Liila Jokelinin** ohjaus (vier.) ja näyttelijätyöt koskettavat entistä enemmän. Näyttelijöiden osaminen ja tarttumapinta aikaan on vahvaa. Näytelmä on tragediaa ja toisaalta komediaa, huumorin

viesti on vahva. Teoksessa kuljetaan hulvatonta ja hurjaa matkaa elämän pimeälle puolelle. Naisten ongelmat kasaantuvat ja tunteet räiskyvät, väkivaltaakin on mukana. Väkiältä ei ole todellisessa maailmassa hyväksyttävää, mutta sitä on – joka päivä. Maailmassa väkivalta yhdistyy usein miehiin, nyt huumorin keinoin annetaan lupa myös naisille. Tarina kulkee nopeasti kohtauksesta toiseen, tempoa tuo myös **Heikki Järven** suunnittelema äänimaailma. Heikkoudet voi repiä auki ja niille voi nauraa. Ystävykset joutuvat myös putkaan; kohtaus on hultaton.

Vierailevana ohjaajan Liila Jokelin onnistuu klassikkonäytel-

män Kaaos esityksen ohjauksessa. **Mika Myllyahon** jo vuonna 1984 kirjottamaa Kaaosta on esitetty vuosien mittaan mm. Helsingissä Ryhmäteatterissa ja Teatteri Kultsassa, Oulussa ja Jyväskylässä. Aihe kestää aikaa. Vaasan kaupunginteatterin pieni näyttämö Julia elää hyvin myös lavastaja **Maria Antmannin** (vier.) käden taidoilla. Puvut ja kulissit arki-suudessaan riittävät, pääpaino on näyttelijätyössä, tanssissa ja tarinan sanomassa. Ehkä selviytymisen perusvire on naisten rehellisyydessä, omien heikkouksien käsittelyssä ja toistensa tuessa. Tätä energiaa soisi kaikille.

Riitta Salasto

Sisaret kelaavat, erilainen Sylvi ja uusia kapinarunoja

Teatterisyksynä on helsingissä paljon esillä vanhus-ten muistisairaudet ja perheiden läheissuhteet. Keskityn kahteen teatteriesitykseen ja kohta kymmenen vuotta suosittuun **Kapinarunoiltaan**.

Sisaret tilittävät äidin muistoa pois

Lauri Nurksen ohjaama Sisareni on kertomus kahdesta sisarukselta, jotka tapaavat äitinsä kuolinpesän siivoamisen yhteydessä ja alkavat kelaata elämäänsä, suhdetta äitiin ja toisiinsa. Kaikki tapahtuu vantaalaisen vuokratalon kerroksessa, siskojen lapsuudenkodissa. Tavaroita lentää välillä ikkunasta ulos.

Lavalla näyttelevät itsevarmempi terveysammattilainen, luonteikas **Lotta Lindroos** ja hermoherkkä kuvataiteilijaluonne **Tuuli Mattila**. Esitykset olivat toukokuulla ja ihan marraskuun lopussa **KokoTeatterissa**. Sisareni on kahden näyttelijän komedia, jonka on käsikirjoittanut myös Mattila.

Kasvutarinassa äidin kuolema yhdistää etäälle toisistaan joutuneet sisarukset. Lapsuudenkodissa sisarukset käyvät läpi mennyttä ja tulevaa, avaavat ajatuksiaan peiloista ja toiveista samalla, kun he pakkaavat äidin muistoa pois. Yllätyksiäkin löytyy. Intiimi tila pakottaa sisarukset lähelle toisiaan. Tuuli Mattila, joka on esiintynyt suomalaisissa tv-sarjoissa, näyttelee nuorempaa sisarta ja vanhempana sisaruksena nähdään kokenut ja karismaattinen Lotta Lindroos. Hän on myös teatterin lavoilta ja elokuvista tai tv-sarjoista. Lauri Nurkse on viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana keskittynyt työskentelemään pääasiassa kameran takana ohjaajana.

Äidin kuolinsiivouksessa tyttäret löytävät yllättäviä leluja. Tuuli Mattila (vas.) ja Lotta Lindroos nauravat. Kuva: Heidi Bergström.

Sylvi ei enää jaksa

Sylvi on niin ihana! Mutta Sylvi ei enää jaksa. Suoraviivainen, alusta asti valmiiksi määritelty elämä antaa kaiken, paitsi sen, mitä hän oikeasti haluaa.

Minä tahdon rakastaa ja olla rakastettu, nuori nainen sanoo. Sylvi on rakastettu, mutta hän ei saa rakastaa. Jos ääni on viety, se vain tarvitse ottaa takaisin. Koko esityksen ajan Sylvi liikkuu, usein juoksee, valkoisessa pitkässä hääpuvussa, joka likaantuu ulkoilman kurasta.

SYLVI CVNTH on murhenäytelmä, joka kuuluu **Minna Canthin** 1890-luvulla kirjoittamaan eri Sylviin. Tositapahtumista inpiroitunut tarina tutkii naisen oikeutta oman elämänsä identiteetistä, haluista ja unelmista. Tasan 130 vuotta ilmestynyt murhenäytelmä on nykyaikaan siirrettynä tarina rakkaudesta, kyseenalaisuudesta, mustasukkaisuudesta, toisen ihmisen kontrollinhalusta ja toivosta päästä vapaaksi.

Sylvi on nuori nainen, jonka tulevaisuus on päätetty hänelle valmiiksi. Hänen vapaudenkai- puunsa ei mahdu suvun omien

valvonnan raameihin. Sylvi tais- telee omoien halujensa ja äänensä puolesta, eikä luovuta.

Nuorten raikas klassiikouudistus oli esillä **Seurasaaren** aika kolhon juhla-akentän reunalla, jossa näin sen pienessä tihkusateessa. Kyse on **Kellariteatterin** ja **Ilvesteatterin** yhteistuotannosta. Molemmat nuorisoteatterit ovat taloudellisissa vaikeuksissa, mutta ne yhdistivät tekijävoimansa hienoon, kunnianhimoiseen projektiin.

Ohjaaja **Essi Paananen** teki upean dramaturgian **Milla Nevalaisen** kanssa. Pääosassa loistaa riipaisevan hyvä **Elisa Mattila** joka kärsii kahden rakkauden, sovinnaisen miehen, **Maximilian von Rentelnin**, ja kielletyn naissuhteen, **Emma Kakkosen**, välillä.

Naurun voima on kapinarunossa suurta

Syksyllä julkaistiin **VIII Kapinanokokoelma**, jonka toimitivat **Sanna Purhonen** ja **Miia Toivio** Stadin työväenkirjallisuuspäivien keräyksen pohjalta. Purhonen on vastannut kysymykseen kapinasta: Kapinarunossa näkyy usein asenne, jossa herätään korjaamaan vääryksiä. Kun muutosta ei muuten tapahdu, on aika osoittaa mieltään ja nousta barrikadeille. Kapina tarkoittaa myös pieniä arkisia asioita. Se on monesti humoristista tai jopa hysterisen hauskaa. Naurun voima pahuuden torjumisessa on suurta.

Runokokoelmassa **Aija Andersson** kirjoittaa ironisesti sairaudesta ja sen hoidosta:

– taistelussa syöpää vastaan / kärkeä eturintamassa / lupavaa Auschwitz-Birkenau-hoitoa / uraa uurtavaa yksisarvishoitoa / Kuoleman enkelihoidoita / kun

Elisa Mattila (oik) on upea Sylvi Tinja Nerkon ja Tomi Kiviluodon esittämien ystävien kiirastulella. Kuva: Veli-Matti Tenhoviirta.

koutsaa, oireista pääsee / eroon nordinin maria / ei uskoa haittaa kliininen pakuri / kokeellista kuusenkerkkää / kurkkuun vääriin meni / kohta tehdään historiaa / jarruttavaa jälkihoitoa / tarinalista jarrujälkihoitoa / syöpäpotilaille tulevaisuudessa / tuo tämä bisnekseen toivoa.

Runoilijat uskalsivat kolmen koronavuoden jälkeen palata paikalle keskittyneeseen ja kuuntelemaan tapahtumaan. Uudessa illassa nuori **Heta Tammela** kirjoittaa "TAPETOIDUT" -runossa: – Te otte tapetoineet mut pois silmistänne seinien taa, / se on mun paikka yhdessä muiden seinähullujen kaa. / Vastuu liian painava, ettekä jaksa meitä kantaa, / helpompaa ja halvempaa tapetoida ja vaihtaa.

Risto Kolanen

Heta Tammela ei halua olla pois silmistä tapetoitu ihminen, jonka pitää vaieta. Kuva: Jimi Reittu.

Koulutettu henkilökuntamme takaa korkean laadun ja aikataulussa pysymisen

Tinkimätöntä laatua vuodesta 2008

LAATOITUS
VESIERISTYS
RAKENNUS
PURKUTYÖT

linjasaneerauskohteissa pk-seudulla

OMAKOTITALOJEN
TALOTEKNIikka
-SANEERAUKSIA

Yhteystiedot

Linnintie 6
07560 Pukkila

Aarne Toukola
p. 0500 438 863

Asukasliiton yhteystiedot

Postiosoite:
PL 9, 00981 Helsinki

Sähköposti:
asukasliitto@asukasliitto.fi

Haluan liittyä Asukasliitto ry:n jäseneksi

Nimi _____

Puhelin _____

Sähköposti _____

Lähiosoite _____

Postinumero _____

Postitoimipaikka _____

Jäsenmaksutili FI64 4006 0010 2127 99

Henkilöjäsen 28 e

Yhdistykset:

1-50 jäsentä 40 e, yli 50 jäsentä 45 e

Postita liittymiskortti osoitteeseen:

Asukasliitto ry, PL 9, 00981 Helsinki

Jäseneksi voit liittyä myös netissä www.asukasliitto.fi

Liitto neuvo:

- vuokra-asukkaita
- osakeyhtiöiden osakkaita
- asumisoikeusasukkaita
- asukkaiden yhdistyksiä
- asukas- ja talotoimikuntia

Jäsenneuvonta

(vain jäsenille)

puh. 050 339 1150 (pvm)

ma-pe klo 10-14

Maksullinen neuvontapuhelin

(ei-jäsenet)

puh. 0600 972 72

ma-pe klo 10-14

(puhelun hinta 1,69 e/min + pvm)